

# jaarverslag 2023

*Rekenkamers Rotterdam, Albrandswaard,  
Barendrecht, Capelle aan den IJssel,  
Krimpen aan den IJssel en Lansingerland*



Rekenkamer  
**ROTTERDAM**



Rekenkamer  
**ALBRANDSWAARD**



Rekenkamer  
**BARENDRECHT**



Rekenkamer  
**CAPELLE AAN DEN IJSSEL**

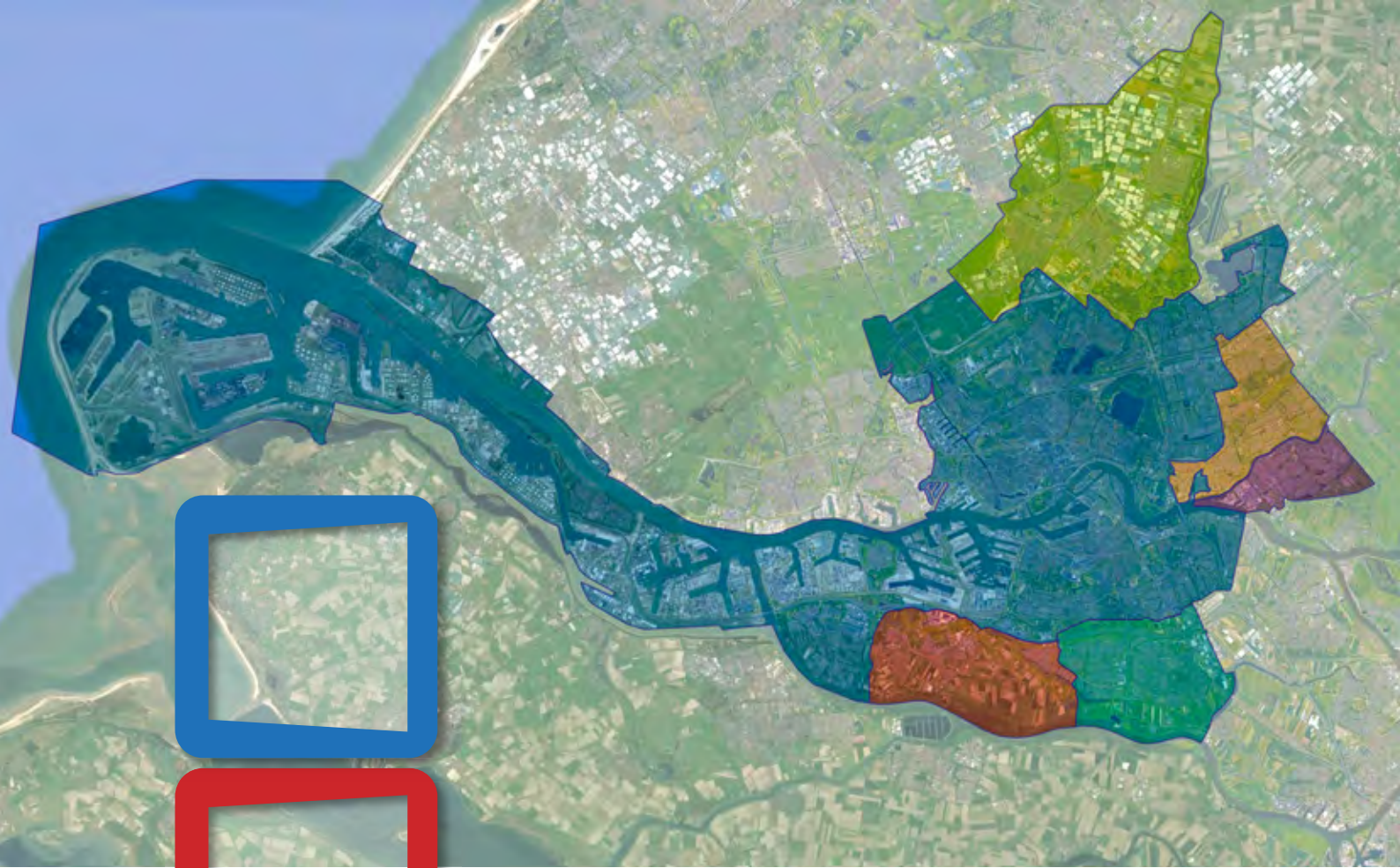


Rekenkamer  
**KRIMPEN AAN DEN IJSSEL**



Rekenkamer  
**LANSINGERLAND**





# *jaarverslag 2023*

*Rekenkamers Rotterdam, Albrandswaard,  
Barendrecht, Capelle aan den IJssel,  
Krimpen aan den IJssel en Lansingerland*





## voorwoord

De gemeentelijke rekenkamers hebben als kerntaak onderzoek te doen voor de gemeenteraad. Als wij ons werk goed doen, kunnen gemeenteraadsleden betere kaders stellen en beter controleren. In 2023 hebben we weer een aantal betekenisvolle onderzoeken afgerond waarmee onze gemeenteraden aan de slag konden. Zoals het rapport “Huizen in de regio” over het woonbeleid in de regio Rijnmond. Met dat rapport hebben we ook aangetoond dat het meerwaarde heeft om een rekenkamer voor meerdere gemeenten te zijn.

Het onderzoek over ambtelijke integriteit startte al in 2021. We hebben daar een dubbel zo groot team opgezet en de tijd genomen voor zorgvuldige analyse. Het rapport kwam uiteindelijk precies op tijd om context te bieden voor een actuele integriteitscasus die via de media onder de aandacht werd gebracht. Vaak ontstaat in zulke situaties de zogenaamde ‘incidentregelreflex’ (zie het WRR-rapport ‘Evenwichtskunst’ uit 2011, p. 21). Dat wil zeggen het invoeren van beleid, wet- en regelgeving en organisatorische keuzes die gemotiveerd worden met verwijzing naar het specifieke incident, maar die niet noodzakelijkerwijs echte problemen aanpakken. Met ons rapport over ambtelijke integriteit kunnen gemeenteraadsleden de incidentregelreflex de pas afsnijden en ervoor zorgen dat de politieke energie juist benut wordt om noodzakelijke structurele verbeteringen een extra impuls te geven.

Ook het eerste jaarlijkse opvolgingsonderzoek verdient aandacht in dit voorwoord. Raadsbesluiten over rekenkamerrapporten zijn immers niet vrijblijvend, maar verdienen opvolging. Met een opvolgingsonderzoek wordt de raad in staat gesteld te controleren of het college de aanbevelingen ook daadwerkelijk uitvoert. In het rapport ‘Doorwerken aan daklozenopvang’ beoordeelden we hoe de eerdere aanbevelingen zijn opgevolgd, welke aspecten opnieuw aandacht behoeven en trekken we lessen die relevant zijn voor alle rekenkamerrapporten.

De afgelopen tweeënhalf jaar is hard gewerkt aan een nieuw proces voor de onderzoeksprogrammering. De zogeheten stemkastsessie-aanpak nodigde uit tot politieke invloed op de onderzoeksagenda. Juist voor een onafhankelijk instituut is goed gevoede maar wel onafhankelijke onderzoeksprogrammering een basisvoorwaarde. In 2023 hebben we in Rotterdam deze nieuwe werkwijze doorlopen. Raadsleden hebben in het voorjaar uitgebreid gebruik gemaakt van de mogelijkheid onderwerpen aan te dragen via een anonieme enquête. In het najaar hebben we een verdiepend gesprek met raadsleden gehad dat ons geholpen heeft keuzes te maken.

Wij zijn een rekenkamer voor meerdere gemeenten. Daarin zijn we niet uniek, maar wel bijzonder. In 2023 hebben we belangrijke en goede stappen gezet in de herijking met de regiogemeenten. We hebben nu gedeelde uitgangspunten en verwachtingen en we delen de ambitie om de meerwaarde die besloten ligt in gezamenlijkheid ook optimaal te benutten. In 2023 zijn we begonnen met nieuwe onderzoeken die voor



meerdere gemeenten bedoeld zijn, zoals het onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR). Voor de onderzoeksopzet hebben we een uitvraag gedaan bij alle verantwoordelijke wethouders en raadscommissies van al onze gemeenten. Op deze manier zijn we werkwijzen aan het ontwikkelen waarmee we zowel de gezamenlijkheid vormgeven als in verbinding blijven met de afzonderlijke gemeenteraden.

Naast onze hoofdtaak, het doen van onderzoek, is in 2023 ook de nodige tijd, energie en aandacht besteed aan diverse verbetertrajecten die nodig zijn om aan de relevante wet- en regelgeving te voldoen en de bedrijfsvoering van de rekenkamer te verbeteren. Ik ben trots op de stappen die we hebben gezet om de rekenkamer door te ontwikkelen. Die doorontwikkeling is nodig om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van onze onderzoeken blijft meegroeien met de complexiteit van de maatschappelijke uitdagingen, de doorwerking gelijke tred houdt met de essentie van de aanbevelingen en de rekenkamer zichzelf ook houdt aan de eisen van rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid waar we anderen aan toetsen.

Ook als veranderingen verbeteringen zijn, is veranderen veeleisend. De stappen die we hebben gezet vragen veel van de medewerkers van de rekenkamer en van mijzelf en hebben impact op de organisatie. Dus ik ben bovenal dankbaar dat het gelukt is om in 2023 samen weer zo veel werk te verzetten. Ik hoop dat u met mij vindt dat we daarmee onze opdracht weer hebben waargemaakt: onafhankelijk onderzoek voor Rotterdam en regio, met het doel bij te dragen aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur. Daarvoor dank ik alle medewerkers van de rekenkamer en iedereen met wie we hebben samengewerkt.

Marjolein van Asselt  
Directeur









<b>voorwoord</b>	<b>3</b>
<b>1</b> terugblik onderzoek 2023	11
1-1 inleiding	11
1-2 gerealiseerde onderzoeken	11
1-3 herijking programmering regiogemeenten	12
1-4 onderzoeksprogramma 2024	13
<b>2</b> structurele versterking rekenkamer	15
2-1 inleiding	15
2-2 noodzaak versterking	15
2-3 consequenties begroting rekenkamer	16
<b>3</b> Rekenkamer Rotterdam	19
3-1 inleiding	19
3-2 gepubliceerd onderzoek in 2023	19
3-2-1 overzicht	19
3-2-2 Targets tellen	19
3-2-3 Huizen in de regio	20
3-2-4 Doorwerken aan daklozenopvang	21
3-2-5 Ambtelijke integriteit	22
3-3 lopend onderzoek 2023	23
<b>4</b> Rekenkamer Albrandswaard	25
4-1 inleiding	25
4-2 gepubliceerd onderzoek	25
4-2-1 Huizen in de regio	25
<b>5</b> Rekenkamer Barendrecht	29
5-1 inleiding	29
5-2 gepubliceerd onderzoek	29
5-2-1 Huizen in de regio	29
<b>6</b> Rekenkamer Capelle aan den IJssel	33
6-1 inleiding	33
6-2 gepubliceerd onderzoek	33
6-2-1 Tijden van transformatie	33
6-2-2 Huizen in de regio	34
<b>7</b> Rekenkamer Krimpen aan den IJssel	37
7-1 inleiding	37
7-2 gepubliceerd onderzoek	37
7-2-1 Verantwoorde afspraken	37
<b>8</b> Rekenkamer Lansingerland	39
8-1 inleiding	39
8-2 gepubliceerd onderzoek	39
8-2-1 Huizen in de regio	39
<b>7</b> jaarverslag 2023	



<b>9</b>	overige publicaties en activiteiten	41
9-1	inleiding	41
9-2	externe optredens en andere publicaties	41
9-3	samenwerking andere rekenkamers	41
9-4	overige samenwerking	42
<b>10</b>	Wet versterking decentrale rekenkamers	43
10-1	inleiding	43
10-2	Rotterdam - rapportage opvolging en afdoening aanbevelingen 2023	43
<b>11</b>	organisatie	45
11-1	bedrijfsvoering	45
11-2	personeel	48
11-3	privacy en informatiebeveiliging	51
11-4	Wet open overheid	51
11-5	diversiteit en inclusie	52
11-6	onderzoekshandboek	52
11-7	nevenfuncties en declaraties	52
<b>12</b>	jaarrekening	55
12-1	inleiding	55
12-2	resultatenrekening	55
12-3	toelichting op de resultatenrekening	56
12-4	balans	59
12-5	toelichting op de balans	59
12-6	financieel arrangement regiogemeenten	60
<b>13</b>	begroting 2024	61
13-1	inleiding	61
13-2	begroting	61
13-3	toelichting op de begroting	61
	<b>Bijlagen</b>	<b>63</b>
bijlage 1	verslag Functionaris Gegevensbescherming	65
bijlage 2	zelfevaluatieoets kwaliteitshandvest	68





# 1 terugblik onderzoek 2023

## 1-1 inleiding

Dit hoofdstuk biedt een kort overzicht van de uitgebrachte publicaties in 2023 voor de rekenkamers Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Krimpen aan den IJssel. Ook wordt ingegaan op het onderzoeksprogramma 2024 en de afspraken over de programmering van regiogemeenten. In hoofdstuk 3 tot en met 8 wordt voor iedere gemeenteraad nader toegelicht welke onderzoeken zijn gepubliceerd en welke onderzoeken in 2023 in uitvoering waren en in 2024 zullen verschijnen.

## 1-2 gerealiseerde onderzoeken

In 2023 publiceerde de Rekenkamer Rotterdam drie onderzoeken: 'Targets tellen', 'Doorwerken aan daklozenopvang' en 'Ambtelijke integriteit'. Daarnaast werd voor de gemeenteraden van Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Lansingerland nog het gezamenlijke syntheserapport 'Huizen in de regio' uitgebracht. Dit rapport brengt de rekenkameronderzoeken naar het woonbeleid samen, die de afgelopen jaren voor deze vijf gemeenten verschenen. De Rekenkamer Krimpen aan den IJssel publiceerde het onderzoek 'Verantwoorde afspraken'. De Rekenkamer Capelle aan den IJssel bracht het rapport 'Tijden van transformatie' uit.

Met de gerealiseerde publicaties heeft de rekenkamer de planning uit het onderzoeksprogramma 2023 niet volledig gerealiseerd. Voor Rotterdam was voorzien dat er zes onderzoeken zouden worden afgerond. Uiteindelijk zijn er vier daadwerkelijk in 2023 gepubliceerd. Twee onderzoeken (naar groene buitenruimte en het opvolgingsonderzoek naar algoritmes) verschijnen naar verwachting in april en mei 2024.

Alle voorgenomen nieuwe onderzoeken zijn opgestart. Het gaat om de opzet voor onderzoek naar de volgende onderwerpen:

- Opvolgingsonderzoek opvang daklozen (gepubliceerd op 11 april 2023);
- Verkeersveiligheid (gepubliceerd op 5 september 2023);
- Toegankelijkheid in beleid en dienstverleningsprocessen (gepubliceerd op 21 september 2023);
- Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond (gepubliceerd op 20 oktober 2023);
- Regeling risicovolle projecten (opgestart, publicatie volgt in 2024).

Voor de regiogemeenten is de volledige programmering gerealiseerd. De onderzoeken naar de woonvisie Capelle aan den IJssel, subsidieverlening in Krimpen aan den IJssel en de woonvisiesynthese zijn verschenen. Het onderzoek naar inkomensregelingen is wat later opgestart dan voorzien. De onderzoeksopzet is op 13 maart 2024 gepubliceerd. Verder is deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar

klachtbehandeling. De resultaten daarvan worden in 2024 aan de deelnemende gemeenteraden aangeboden.

### **1-3 herijking programmering regiogemeenten**

In 2022 zijn gesprekken gestart met de gemeenteraden van Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland over een herijking van de programmering van de rekenkamer. Dit was nodig omdat het aantal onderzoeken op de programmering dermate was gegroeid dat dit niet meer in verhouding stond tot de financiële bijdragen, capaciteit en de werkwijze van de rekenkamer. In de programmering van 2023 zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- De rekenkamer heeft een onafhankelijke positie en bepaalt zelf de onderwerpen waarnaar onderzoek wordt gedaan.
- Het onderzoeksportfolio sluit aan bij de competentiestructuur die de rekenkamer heeft.
- Er wordt ingezet op synergie en meerwaarde van deelname van zes gemeenten.
- De inzet van de capaciteit moet in verhouding zijn tot de financiële bijdrage en als fair ervaren worden door alle deelnemende gemeenteraden.
- De planning moet realistisch en haalbaar zijn.

De gemeenteraad van Rotterdam heeft deze uitgangspunten in een raadsbesluit onderschreven.<sup>1</sup>

In 2023 zijn gesprekken gevoerd met individuele gemeenteraden, met griffiers en met een afvaardiging van alle raden gezamenlijk. Daarbij is uitgewisseld wat binnen de uitgangspunten mogelijkheden zijn voor het aantal en type uit te voeren onderzoeken en de wijze waarop rekening wordt gehouden met de gemeente specifieke situatie.

De rekenkamer heeft naar aanleiding van de consultaties bij de regiogemeenten in de zomer van 2023 een meerjarenprogrammering opgesteld met het aantal en type onderzoeken in de komende jaren. Op basis daarvan hebben vier gemeenten aangegeven vooralsnog aangesloten te willen blijven bij de Rekenkamer Rotterdam. De gemeenteraad van Barendrecht heeft op basis van het aanbod van de rekenkamer Rotterdam het principebesluit genomen om haar rekenkamer anders te organiseren. Barendrecht zal op 1 januari 2025 uittreden bij de Rekenkamer Rotterdam. In 2024 worden de lopende onderzoeken waaraan Barendrecht deelneemt afgerond en worden geen nieuwe onderzoeken meer opgestart. Mogelijk vindt de toelichting op de nu nog onder handen onderzoeken in 2025 plaats.

Op basis van de afspraken wordt in 2024 ervaring opgedaan met verschillende onderzoeken en nieuwe werkwijzen voor onderzoeken voor meerdere gemeenten tegelijk. De rekenkamer is in gesprek met de gemeenteraden over een te ontwikkelen werkwijze en selectiecriteria voor de programmering van toekomstig onderzoek. De verwachting is dat dit proces in 2024 wordt afgerond.

---

<sup>1</sup> Gemeenteraad Rotterdam, Raadsbesluit 'Uitgangspunten werkwijze Rekenkamer Rotterdam', 23bb374, 2 februari 2023.



#### 1-4 onderzoeksprogramma 2024

In december 2023 publiceerde de rekenkamer de onderzoeksprogrammering 2024. Gedurende het jaar is gewerkt aan de totstandkoming. In Rotterdam is het opstellen van de programmering volgens de in 2022 opgestelde werkwijze uitgevoerd. Daartoe zijn via een (anonieme) enquête onderwerpen bij raadsleden opgehaald. Ook hebben alle leden van de onderzoeksstaf van de rekenkamer onderwerpideeën gepitcht. Verder zijn de ideeën geïnventariseerd die burgers schriftelijk of digitaal hebben aangedragen. Deze groslijst is beoordeeld op basis van de door de rekenkamer vastgestelde selectiecriteria. Een interne werkgroep destilleerde vervolgens uit deze groslijst een shortlist en heeft die onderwerpen vervolgens getoetst met behulp van zogeheten selectietoetsen. Op basis van de uitkomsten van deze selectietoetsen heeft de werkgroep een voorstel gedaan voor de onderwerpen voor nieuwe onderzoeken op basis waarvan de directeur de onderzoeksprogrammering 2024 heeft vastgesteld.

Voor de regiogemeenten is een pragmatische werkwijze gekozen voor het invullen van het onderzoeksprogramma 2024. Op de programmering staan (naast de lopende onderzoeken) en nieuw DoeMee-onderzoek, een onderzoek voor Capelle aan den IJssel, een onderzoek voor Lansingerland en een gezamenlijk onderzoek voor Albrandswaard en Krimpen aan den IJssel. In overleg met de betrokken gemeenteraden worden de uit te voeren thema's voor de nieuwe onderzoeken geselecteerd.







## 2 structurele versterking rekenkamer

### 2-1 inleiding

In het jaarverslag van 2022 is aandacht besteed aan de noodzaak tot structurele versterking van zowel de onderzoeksstaf als de bedrijfsvoering. Dit hoofdstuk beschrijft kort de aanleiding en de consequenties voor de begroting. In hoofdstuk 11 zal nader worden ingegaan op de inzet die het afgelopen jaar is gepleegd ter verbetering van de bedrijfsvoering. In hoofdstuk 12 is het financiële resultaat beschreven.

### 2-2 noodzaak versterking

#### onderzoeksstaf

De Rekenkamer Rotterdam werkte met een 'lean en mean' bureau. Onderdeel van deze filosofie was dat relatief veel gebruik werd gemaakt van inhuur voor de onderzoeksstaf. Dit gebeurde niet alleen voor het gebruik van incidenteel benodigde inhoudelijke expertise, maar ook voor reguliere onderzoekwerkzaamheden. In de vaste staf was de onderzoeker-projectleider ratio vrijwel 1, waardoor de teams erg kwetsbaar waren en de projectleiders ook veel onderzoekstaken op zich namen. De laatste jaren is dit steeds meer gaan knellen:

- Het lage aantal onderzoekers had tot gevolg dat grote druk op de uitvoering van onderzoeksprojecten ontstond. Vertraging in een project zorgde direct voor een sneeuwbal effect van vertragingen op andere projecten. Ook zorgde de krappe bezetting dat er te weinig capaciteit aanwezig was om onderzoeken snel na de programmering in uitvoering te kunnen nemen. Hierdoor kon lange tijd zitten tussen het moment van programmering en start van het onderzoek.
- Het lage aantal onderzoekers werd deels opgevangen met externe inhuur om reguliere onderzoekwerkzaamheden op te vangen. Dit is niet alleen relatief duur, maar het leidde er ook toe dat de opgedane kennis en ervaring ook weer verdwenen na afloop van een onderzoek.
- De te krappe bezetting had tevens tot gevolg dat er bij onderzoekers en projectleiders nauwelijks tijd beschikbaar was voor investering in opleiding en kennisontwikkeling. Juist voor een onderzoeksinstituut is het van belang te investeren in een lerende organisatie en voldoende tijd te maken voor inhoudelijke reflectie. Deze tijdsinvestering is van belang om kwaliteit te blijven leveren, individueel en als organisatie.
- Een andere ontwikkeling die extra capaciteit van de onderzoeksstaf en in het bijzonder van de projectleiders vraagt, is dat de rekenkamer meer investeert in de verbinding met de gemeente. Om de impact van het onderzoek en de aanbevelingen zo groot mogelijk te maken, wordt extra tijd besteed aan het voor- en natraject van het onderzoek. Dit gebeurt bijvoorbeeld door meer bestuurlijke interactie en presentaties of toelichtingen voor de ambtelijke organisatie.



In 2022 is geïnvesteerd in versterking van de onderzoeksstaf door het aannemen van nieuwe onderzoekers en door het herijken van de formatie. De ratio projectleider/onderzoeker is hiermee op de verhouding 1:2 komen te liggen. Hiermee is de benodigde basiscapaciteit aanwezig om de onderzoekprogrammering uit te kunnen voeren. De programmering is gebaseerd op het uitgangspunt dat maximaal tien onderzoeken gelijktijdig worden uitgevoerd. Ook kan met deze formatie beter worden gestuurd op doorlooptijden en is het mogelijk voldoende tijd en aandacht te kunnen besteden aan opleiding, kennisontwikkeling en de relaties met de gemeente en andere stakeholders.

### **bedrijfsvoering**

Een uitgevoerde bedrijfsvoeringsscan in 2022 maakte duidelijk dat de rekenkamer een inhaalslag moet maken. De rekenkamer werkt al jaren met een klein team ondersteuning. Er wordt ook gebruik gemaakt van ondersteuning van de gemeente Rotterdam via een aantal dienstverleningsovereenkomsten. Tegelijkertijd diende het team ondersteuning zelfstandig op een veelheid aan taken kwalitatief hoogwaardige ondersteuning te bieden. Ieder van deze taken was tegelijkertijd relatief klein van omvang, waardoor deze taken gecombineerd waren belegd bij medewerkers. Met de toenemende eisen aan communicatie, ICT en nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van privacy en informatiehuishouding is dit steeds meer gaan knellen en zijn achterstanden ontstaan.

## **2-3 consequenties begroting rekenkamer**

Bij het opstellen van de begroting voor 2023 werd duidelijk dat de versterking van de onderzoeksstaf en de bedrijfsvoering tot een forse overschrijding zou leiden. De structurele versterking van de capaciteit leidde tot een stijging van de post personeel. De stijging heeft niet alleen te maken met de toename van het aantal fte in de onderzoeksstaf. De rekenkamer is ook overgegaan op een andere wijze van begroten van personeelskosten. Voorheen lag geen formatieplan aan de begroting ten grondslag. In 2023 is de begroting gebaseerd op het loonkostenmodel waarbij per functie met een vast bedrag voor loonkosten wordt gerekend. Met deze methode is aangesloten bij de gangbare praktijk van de gemeente Rotterdam.

De rekenkamer heeft voor de voorjaarsnota van de gemeente Rotterdam een wens voor structurele versterking van de capaciteit ingediend. In totaal is € 400 k gevraagd voor versterking van de onderzoeksstaf en de bedrijfsvoering. Een deel van de versterking is gevraagd voor de tijdelijk investering in communicatie en het verbeteren van de bedrijfsvoering. Dit gaat om een bedrag van € 100 k, voor een periode van drie jaar.

De wens van de rekenkamer is bij de behandeling van de voorjaarsnota gehonoreerd. Door deze versterking kan de rekenkamer de gedane investering in de onderzoeksstaf structureel maken. Hiermee is de onderzoekcapaciteit aanwezig om de geprogrammeerde onderzoeken uit te voeren. Dit betekent dat maximaal tien onderzoeken tegelijk in uitvoering kunnen worden genomen. Bovendien wordt de kans op vertraging door tijdelijke capaciteitstekorten kleiner. Het bureau is zo minder kwetsbaar en minder afhankelijk van derden. Ook kunnen de verbetertrajecten om de bedrijfsvoering op orde te brengen en te houden, worden uitgevoerd.





## 3 Rekenkamer Rotterdam

### 3-1 inleiding

De Rekenkamer Rotterdam heeft in 2023 vier rapporten gepubliceerd. In 2023 waren er ook zeven onderzoeken in uitvoering. In de volgende paragrafen worden de onderzoeken toegelicht.

### 3-2 gepubliceerd onderzoek in 2023

#### 3-2-1 overzicht

In de onderstaande tabel is opgenomen wanneer de vier onderzoeken zijn gepubliceerd en op welke datum de rekenkamer het onderzoek heeft toegelicht in de betreffende raadscommissie.

tabel 3-1: gepubliceerd onderzoek 2023

onderzoek	publicatie	toelichting in raadscommissie
Targets tellen	8 februari 2023	7 maart 2023
Huizen in de regio	29 augustus 2023	19 december 2023
Doorwerken aan daklozenopvang	19 oktober 2023	31 januari 2024
Ambtelijke integriteit	23 november 2023	1 februari 2024

#### 3-2-2 Targets tellen



Op 8 februari 2023 publiceerde de rekenkamer het rapport ‘Targets tellen’.

Het college van burgemeester en wethouders heeft aan het begin van de collegeperiode 2022-2026 vijftien collegetargets opgesteld met daarin de doelstellingen voor deze periode. De rekenkamer heeft in het onderzoek beoordeeld of deze collegetargets bruikbaar zijn om te sturen. Er is gekeken of de collegetargets voldoen aan de normen die zijn geformuleerd door de rekenkamer en of het mogelijk is om de prestaties van het college te meten.

Voor het achterhalen van de bruikbaarheid van de targets heeft de rekenkamer voor elk van de vijftien targets gekeken of de formulering van de doelen specifiek, meetbaar en tijdsgebonden is. Daarnaast is gekeken naar de nulmeting; dat wil zeggen de beginsituatie waar vanaf gerekend wordt. Zo'n nulmeting is bij de meeste targets nodig om te zien of vooruitgang wordt geboekt. Ook is de controleerbaarheid onderzocht door te kijken of er een goed registratiesysteem aanwezig

is. Tot slot zijn de toelichtingen op de inspanningen om de doelstellingen te bereiken beoordeeld. De rekenkamer heeft niet onderzocht of de targets haalbaar zijn.

Volgens de rekenkamer voldeden een aantal targets nog niet aan de normen, zoals de tijdsgebondenheid of de aanwezigheid van een goede nulmeting, of zijn de toelichtingen op de maatregelen en beoogde inspanningen niet concreet genoeg.

De rekenkamer heeft een viertal aanbevelingen gedaan. De eerste aanbeveling is het verbeteren van de collegetargets die in hun huidige opzet niet bruikbaar zijn. Daarnaast beveelt de rekenkamer aan de kwaliteit van de meet- en registratiesystemen die ten tijde van de beoordeling door de rekenkamer nog niet beoordeeld konden worden, alsnog te beoordelen. Een derde aanbeveling is om bij de collegetargets CO2, woon(zorg)concepten en bedrijfsruimte duidelijk te maken welke maatregelen genomen worden. Tot slot is de aanbeveling gedaan om de relatie te verduidelijken tussen de inspanningen en de doelstelling bij het collegetarget bijstand.

De rekenkamer heeft het rapport op 7 maart 2023 toegelicht in de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) van de gemeenteraad van Rotterdam. De gemeenteraad heeft de behandeling van het rapport meegenomen bij de behandeling van de voorjaarsnota op 4 en 6 juli. De gemeenteraad heeft de conclusies van de rekenkamer onderschreven en alle aanbevelingen overgenomen.

### 3-2-3 Huizen in de regio



In 2022 en 2023 publiceerde de rekenkamer een reeks van vijf onderzoeken naar het woonbeleid van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Rotterdam. De overheid en andere actoren op de woningmarkt staan de komende jaren voor een uitdaging om de crisis op de snel veranderende woningmarkt op te lossen. De rekenkamer achtte het daarom van belang om, in aanvulling op de afzonderlijke onderzoeken, een synthese-onderzoek te doen naar het woonbeleid in de regio Rotterdam.

Regionaal wordt op het gebied van wonen samengewerkt binnen het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam. Twaalf gemeenten maken onderdeel uit van dit samenwerkingsverband, waaronder de vijf onderzochte gemeenten. De rekenkamers van de overige gemeenten hebben bij de start van het ambtelijk wederhoor een vooraankondiging van het syntheserapport gekregen en uitnodiging om nader geïnformeerd te worden over de bevindingen. Van die uitnodiging is gebruik gemaakt door vertegenwoordigers van de rekenkamers van de gemeenten Schiedam, Nissewaard en Vlaardingen.

De rekenkamer onderzocht in hoeverre de vijf gemeenten verschillen en overeenkomen wat betreft woonbeleid dat gericht is op het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook werd de regionale samenwerking in het woonveld onderzocht. Het rapport 'Huizen in de regio' werd op 29 augustus 2023 gepubliceerd.

De rekenkamer concludeerde dat alle vijf de gemeenten grotendeels met dezelfde problemen kampen. Zij hebben onvoldoende inzicht in de vraag en het aanbod van

woningen in de gemeente. Dit komt onder andere doordat een belangrijk deel van de cijfers die zij gebruiken om het woningaanbod inzichtelijk te maken onbetrouwbaar is. De rekenkamer stelde vast dat het woonbeleid van de onderzochte gemeenten op punten onvoldoende onderbouwd is en het vaak onduidelijk is of woondoelen worden bereikt.

De rekenkamer concludeerde dat op regionaal niveau concrete afspraken worden gemaakt over de woningvoorraad, maar dat de doelstellingen niet altijd worden gehaald. Zo waren er op regionaal niveau ambities om de sociale voorraad te vergroten en beter te spreiden, maar deze werden te weinig omgezet in gemeentelijke actieplannen. Volgens de rekenkamer moet er daarom meer aandacht komen voor de wisselwerking tussen het lokale en regionale woonbeleid. Dat zou kunnen door een werkwijze te ontwikkelen voor het vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid. Daar zou bovendien de gemeenteraad actiever bij betrokken moeten worden. Ook is het volgens de rekenkamer belangrijk om tijdens het vaststellen van de regionale afspraken alvast na te denken over waar het mis zou kunnen gaan. Tegenslagen in de uitvoering kunnen zich snel opstapelen, dus is het belangrijk om die risico's vooraf te benoemen zodat er sneller op ingespeeld kan worden.

Het rapport is op 19 december 2023 toegelicht in een technische sessie van de Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte. De raad heeft in de vergadering van 14 maart 2024 besloten de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen.

#### 3-2-4 Doorwerken aan daklozenopvang



Op 19 oktober 2023 heeft de rekenkamer het rapport 'Doorwerken aan daklozenopvang' gepubliceerd. Dit rapport bevat een opvolgingsonderzoek naar het eerder verschenen rekenkamerrapport 'Niet thuis geven' uit 2018. Met opvolgingsonderzoek kijkt de rekenkamer naar de mate waarin aanbevelingen uit een eerder onderzoek zijn geland in beleid en zijn uitgevoerd in de praktijk. Ook kijkt de rekenkamer naar de informatie die hierover wordt verstrekt aan de raad.

De rekenkamer concludeert in 'Doorwerken aan daklozenopvang' dat niet alle zeven aanbevelingen uit het rapport 'Niet thuis geven' (volledig) zijn opgevolgd. Vooral aanbevelingen gericht op grotere veranderingen zijn beperkter opgevolgd. Het gaat hierbij om de aanbevelingen gericht op het terugdringen van uitval en de aanbeveling over het stimuleren van alternatieve vormen van opvang. Daarnaast concludeert de rekenkamer dat de raad niet goed is geïnformeerd over de opvolging van de aanbevelingen. De informatie die de gemeenteraad kreeg, was gefragmenteerd en slecht navolgbaar.

Naar aanleiding van de bevindingen deed de rekenkamer drie aanbevelingen. Allereerst om te toetsen of niet opgevolgde aanbevelingen nog relevant zijn en hier indien nodig nog opvolging aan te geven. Daarnaast om altijd een separaat plan van aanpak op te stellen waarin navolgbaar is opgenomen hoe de gemeente met de aanbevelingen aan de slag gaat. Het gaat hierbij niet om een nieuw beleidsplan, maar om een document waarin staat uitgewerkt hoe aanbevelingen worden opgevolgd. De laatste aanbeveling behelst om na elk rapport de tijd te nemen te reflecteren op de aanbevelingen en een interne vertaalslag te maken. De rekenkamer stelt voor het

proces van het opstellen van een separaat plan van aanpak en de sinds 2023 verplichte jaarlijkse monitoring opvolging rekenkameraanbevelingen hiervoor te gebruiken.

Op 31 januari 2024 gaf de rekenkamer een technische toelichting over het rapport aan de commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport. Het rapport werd op 15 februari 2024 behandeld in de gemeenteraad. Daar werd besloten om alle aanbevelingen over te nemen.

### 3-2-5 Ambtelijke integriteit



Op 23 november 2023 publiceerde de rekenkamer het onderzoek 'Ambtelijke integriteit'. Na een aantal voorvallen heeft de gemeenteraad eind 2020 aan zowel het college van burgemeester en wethouders, als de rekenkamer gevraagd onderzoek te doen naar integriteit binnen de gemeente Rotterdam. Het onderzoek van de rekenkamer heeft betrekking op de periode 2016 tot en met april 2023. Het onderzoek gaat over het hele traject rondom integriteit van detecteren van schendingen, tot en met het oppakken, onderzoeken en afhandelen. Tot slot is er gekeken naar het leren van integriteitsschendingen.

In het onderzoek stelt de rekenkamer vast dat hoewel de aandacht voor integriteit is toegenomen en er veel goed gaat, er ook nog veel ruimte voor verbetering is. De rekenkamer concludeert onder meer dat een groot deel van de vermoede integriteitsschendingen nu niet wordt gemeld. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de interne meldcultuur niet uitnodigt tot melden. Ook komt er uit het onderzoek naar voren dat er nu twee verschillende procedures bestaan, één voor ongewenste

omgangsvormen en één voor vermoedelijke integriteitsschendingen. Tot slot concludeert de rekenkamer dat het huidige leersysteem van mogelijke integriteitsschendingen tekortkomingen kent.

De rekenkamer doet in het rapport meerdere aanbevelingen om verbeteringen te realiseren in het proces van het detecteren, oppakken en onderzoeken, afhandelen en leren van mogelijke integriteitsschendingen. Zo beveelt de rekenkamer de gemeente aan om de twee procedures voor integriteit en ongewenste omgangsvormen samen te voegen. Dit om onduidelijkheid te voorkomen en zodat er ook in geval van ongewenste omgangsvormen steviger ingegrepen kan worden. De andere aanbevelingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheden van vertrouwenspersonen, de rol van leidinggevenden, effectievere communicatie, het uitvoeren van integriteitsonderzoeken en het bevorderen van leren van mogelijke integriteitsschendingen.

Op 1 februari 2024 gaf de rekenkamer een technische toelichting op het rapport aan de commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid (BOFV) van de gemeenteraad. Op 8 februari heeft de commissie BOFV het debat over het rapport gevoerd met de wethouder Financiën, Organisatie, Dienstverlening en Grote Projecten. Op 15 februari 2024 heeft de gemeenteraad besloten om alle conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Bij die raadsbehandeling heeft de raad daarnaast een motie aangenomen waarin de rekenkamer onder meer wordt verzocht om een vervolgonderzoek op te nemen in de onderzoeksprogrammering van 2025 met



betrekking tot dit rekenkameronderzoek. De motie vraagt om onderzoek uit te voeren naar de implementatie van de door de rekenkamer gedane aanbevelingen en te controleren of vooronderzoeken en bijbehorende dossiers vormvast en volledig zijn.

### 3-3 lopend onderzoek 2023

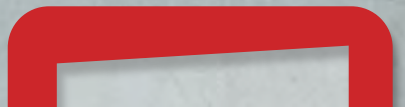
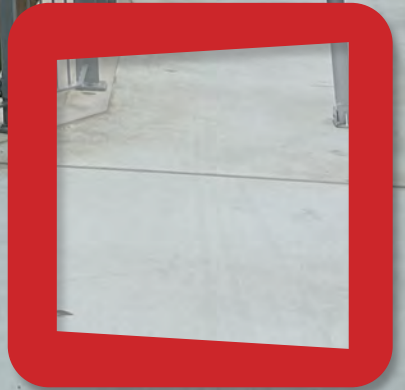
In 2023 liepen zeven onderzoeken die niet in 2023 gepubliceerd zijn. In de onderstaande tabel zijn deze opgenomen.

**tabel 3-2: lopend onderzoek in 2023**

#### **onderzoek**

collegetargets  
groene buitenruimte  
vervolgonderzoek algoritmes  
toegankelijkheid in beleid en dienstverleningsprocessen  
verkeersveiligheid  
GR Jeugdhulp Rijnmond  
Regeling risicovolle projecten

Een nadere toelichting op de lopende onderzoeken is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024.



## 4 Rekenkamer Albrandswaard

### 4-1 inleiding

De Rekenkamer Albrandswaard heeft één onderzoek gepubliceerd in 2023. Het onderzoek 'Huizen in de regio' is in de volgende paragraaf toegelicht. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Verdere informatie hierover is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024. Albrandswaard was ook uitgenodigd deel te nemen aan het DoeMee-onderzoek naar klachtbehandeling. De ambtelijke organisatie kon echter binnen de beschikbare periode geen informatie aanleveren aan het bureau dat het onderzoek in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) uitvoerde.

### 4-2 gepubliceerd onderzoek

#### 4-2-1 Huizen in de regio



In 2022 en 2023 publiceerde de rekenkamer een reeks van vijf onderzoeken naar het woonbeleid van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Rotterdam. De overheid en andere actoren op de woningmarkt staan de komende jaren voor een uitdaging om de crisis op de snel veranderende woningmarkt op te lossen. De rekenkamer achtte het daarom van belang om, in aanvulling op de afzonderlijke onderzoeken, een synthese-onderzoek te doen naar het woonbeleid in de regio Rotterdam.

Regionaal wordt op het gebied van wonen samengewerkt binnen het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam. Twaalf gemeenten maken onderdeel uit van dit samenwerkingsverband, waaronder de vijf onderzochte gemeenten. De rekenkamers van de overige gemeenten hebben bij de start van het ambtelijk wederhoor een vooraankondiging van het synthesesrapport gekregen en uitnodiging om nader geïnformeerd te worden over de bevindingen. Van die uitnodiging is gebruik gemaakt door vertegenwoordigers van de

rekenkamers van de gemeenten Schiedam, Nissewaard en Vlaardingen.

De rekenkamer onderzocht in hoeverre de vijf gemeenten verschillen en overeenkomen wat betreft woonbeleid dat gericht is op het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook werd de regionale samenwerking in het woonveld onderzocht. Het rapport 'Huizen in de regio' werd op 29 augustus 2023 gepubliceerd.

De rekenkamer concludeerde dat alle vijf de gemeenten grotendeels met dezelfde problemen kampen. Zij hebben onvoldoende inzicht in de vraag en het aanbod van

woningen in de gemeente. Dit komt onder andere doordat een belangrijk deel van de cijfers die zij gebruiken om het woningaanbod inzichtelijk te maken onbetrouwbaar is. De rekenkamer stelde vast dat het woonbeleid van de onderzochte gemeenten op punten onvoldoende onderbouwd is en het vaak onduidelijk is of woondoelen worden bereikt.

De rekenkamer concludeerde dat op regionaal niveau concrete afspraken worden gemaakt over de woningvoorraad, maar dat de doelstellingen niet altijd worden gehaald. Zo waren er op regionaal niveau ambities om de sociale voorraad te vergroten en beter te spreiden, maar deze werden te weinig omgezet in gemeentelijke actieplannen. Volgens de rekenkamer moet er daarom meer aandacht komen voor de wisselwerking tussen het lokale en regionale woonbeleid. Dat zou kunnen door een werkwijze te ontwikkelen voor het vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid. Daar zou bovendien de gemeenteraad actiever bij betrokken moeten worden. Ook is het volgens de rekenkamer belangrijk om tijdens het vaststellen van de regionale afspraken alvast na te denken over waar het mis zou kunnen gaan. Tegenslagen in de uitvoering kunnen zich snel opstapelen, dus is het belangrijk om die risico's vooraf te benoemen zodat er sneller op ingespeeld kan worden.

Het rapport is op 13 februari 2024 toegelicht in een vergadering van het Beraad en Advies Ruimte. Het college heeft tijdens de raadsbehandeling toegezegd dat de uitkomsten van het onderzoek, samen met de uitkomsten van het eerder verschenen rapport 'Bouwen voor elkaar', worden gebruikt voor de nieuwe Woonvisie. Vanwege de nauwe verwevenheid tussen beide onderzoeken is geen apart raadsbesluit genomen.





## 5 Rekenkamer Barendrecht

### 5-1 inleiding

De Rekenkamer Barendrecht heeft één onderzoek gepubliceerd in 2023. Het onderzoek 'Huizen in de regio' wordt in de volgende paragraaf toegelicht. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Verdere informatie hierover is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024. Barendrecht was ook uitgenodigd deel te nemen aan het DoeMee-onderzoek naar klachtbehandeling. De ambtelijke organisatie kon echter binnen de beschikbare periode geen informatie aanleveren aan het bureau dat het onderzoek in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) uitvoerde.

### 5-2 gepubliceerd onderzoek

#### 5-2-1 Huizen in de regio



In 2022 en 2023 publiceerde de rekenkamer een reeks van vijf onderzoeken naar het woonbeleid van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Rotterdam. De overheid en andere actoren op de woningmarkt staan de komende jaren voor een uitdaging om de crisis op de snel veranderende woningmarkt op te lossen. De rekenkamer achtte het daarom van belang om, in aanvulling op de afzonderlijke onderzoeken, een synthese-onderzoek te doen naar het woonbeleid in de regio Rotterdam.

Regionaal wordt op het gebied van wonen samengewerkt binnen het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam. Twaalf gemeenten maken onderdeel uit van dit samenwerkingsverband, waaronder de vijf onderzochte gemeenten. De rekenkamers van de overige gemeenten hebben bij de start van het ambtelijk wederhoor een vooraankondiging van het syntheserapport gekregen en uitnodiging om nader geïnformeerd te worden over de bevindingen. Van die uitnodiging is gebruik gemaakt door vertegenwoordigers van de rekenkamers van de gemeenten Schiedam, Nissewaard en Vlaardingen.

De rekenkamer onderzocht in hoeverre de vijf gemeenten verschillen en overeenkomen wat betreft woonbeleid dat gericht is op het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook werd de regionale samenwerking in het woonveld onderzocht. Het rapport 'Huizen in de regio' werd op 29 augustus 2023 gepubliceerd.

De rekenkamer concludeerde dat alle vijf de gemeenten grotendeels met dezelfde problemen kampen. Zij hebben onvoldoende inzicht in de vraag en het aanbod van woningen in de gemeente. Dit komt onder andere doordat een belangrijk deel van de

cijfers die zij gebruiken om het woningaanbod inzichtelijk te maken onbetrouwbaar is. De rekenkamer stelde vast dat het woonbeleid van de onderzochte gemeenten op punten onvoldoende onderbouwd is en het vaak onduidelijk is of woondoelen worden bereikt.

De rekenkamer concludeerde dat op regionaal niveau concrete afspraken worden gemaakt over de woningvoorraad, maar dat de doelstellingen niet altijd worden gehaald. Zo waren er op regionaal niveau ambities om de sociale voorraad te vergroten en beter te spreiden, maar deze werden te weinig omgezet in gemeentelijke actieplannen. Volgens de rekenkamer moet er daarom meer aandacht komen voor de wisselwerking tussen het lokale en regionale woonbeleid. Dat zou kunnen door een werkwijze te ontwikkelen voor het vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid. Daar zou bovendien de gemeenteraad actiever bij betrokken moeten worden. Ook is het volgens de rekenkamer belangrijk om tijdens het vaststellen van de regionale afspraken alvast na te denken over waar het mis zou kunnen gaan. Tegenslagen in de uitvoering kunnen zich snel opstapelen, dus is het belangrijk om die risico's vooraf te benoemen zodat er sneller op ingespeeld kan worden.

Het rapport is op 19 september 2023 toegelicht tijdens een gecombineerde vergadering van de commissies Samenleving/Ruimte. Er is geen raadsbesluit genomen over de aanbevelingen.







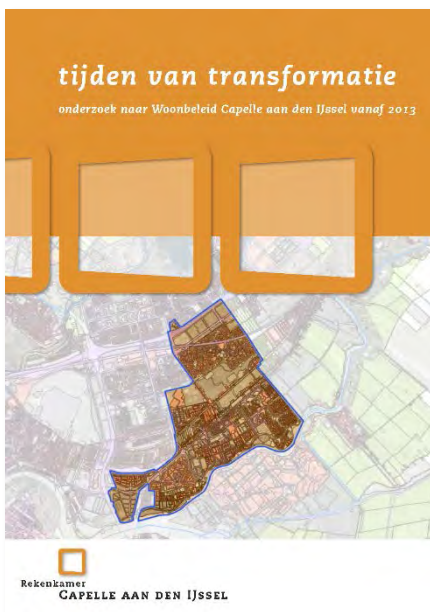
## 6 Rekenkamer Capelle aan den IJssel

### 6-1 inleiding

In 2023 heeft de Rekenkamer Capelle aan den IJssel twee onderzoeken gepubliceerd: 'Tijden van transformatie' en 'Huizen in de regio'. In de volgende paragraaf zijn deze toegelicht. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Verder is deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar klachtbehandeling. Meer informatie over de lopende onderzoeken is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024. Naast de genoemde onderzoeken heeft de rekenkamer het rapport naar de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) toegelicht op een thema-avond op 31 januari 2023.

### 6-2 gepubliceerd onderzoek

#### 6-2-1 Tijden van transformatie



De Rekenkamer Capelle aan den IJssel publiceerde op 12 mei 2023 het rapport 'Tijden van transformatie'. De rekenkamer onderzocht in hoeverre het woonbeleid van Capelle aan den IJssel heeft geleid tot een betere aansluiting tussen vraag naar woningen en aanbod van woningen.

De rekenkamer concludeerde onder meer dat er in het Capelse woonbeleid onvoldoende consistentie, kwaliteit en volledigheid is in de manier waarop de gemeente vraag- en aanbodsegmenten definieert. Dit maakt het, ook voor de raad, moeilijk om de voortgang op beleidsdoelstellingen te monitoren. De woningvoorraadcijfers die de gemeente hanteert, zijn daarnaast onvoldoende bruikbaar om de sociale woningvoorraad (huur en koop) in kaart te brengen. Ook stelde de rekenkamer dat de gemeentelijke nieuwbouw- en transformatie-monitors niet duidelijk maken hoeveel woningen er per prijssegment zijn opgeleverd. Daarnaast heeft de gemeente haar (mogelijke) instrumentarium om te sturen op nieuwbouw en transformatie maar beperkt ingezet.

De rekenkamer adviseerde het college van Burgemeester en Wethouders om bij de actualisatie van de nieuwe Woonvisie helder te definiëren welke doelgroepen en prijssegmenten van woningen de gemeente onderscheidt. Ook deed de rekenkamer de aanbeveling om in de nieuwe Woonvisie SMART-geformuleerde doelstellingen en plannen op te nemen. Tot slot raadde de rekenkamer het college aan om de informatievoorziening van het college aan de raad over de vorming en de realisatie van het woonbeleid te verbeteren.

De rekenkamer gaf op 23 mei 2023 een toelichting aan de gemeenteraad op het rapport in de commissie Stadsontwikkeling en -Beheer. De raad besloot op 5 juni 2023 om de drie aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen.

### 6-2-2 Huizen in de regio



In 2022 en 2023 publiceerde de rekenkamer een reeks van vijf onderzoeken naar het woonbeleid van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Rotterdam. De overheid en andere actoren op de woningmarkt staan de komende jaren voor een uitdaging om de crisis op de snel veranderende woningmarkt op te lossen. De rekenkamer achtte het daarom van belang om, in aanvulling op de afzonderlijke onderzoeken, een synthese-onderzoek te doen naar het woonbeleid in de regio Rotterdam.

Regionaal wordt op het gebied van wonen samengewerkt binnen het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam. Twaalf gemeenten maken onderdeel uit van dit samenwerkingsverband, waaronder de vijf onderzochte gemeenten. De rekenkamers van de overige gemeenten hebben bij de start van het ambtelijk wederhoor een vooraankondiging van het syntheserapport gekregen en uitnodiging om nader geïnformeerd te worden over de bevindingen. Van die uitnodiging is gebruik gemaakt door vertegenwoordigers van de

rekenkamers van de gemeenten Schiedam, Nissewaard en Vlaardingen.

De rekenkamer onderzocht in hoeverre de vijf gemeenten verschillen en overeenkomen wat betreft woonbeleid dat gericht is op het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook werd de regionale samenwerking in het woonveld onderzocht. Het rapport 'Huizen in de regio' werd op 29 augustus 2023 gepubliceerd.

De rekenkamer concludeerde dat alle vijf de gemeenten grotendeels met dezelfde problemen kampen. Zij hebben onvoldoende inzicht in de vraag en het aanbod van woningen in de gemeente. Dit komt onder andere doordat een belangrijk deel van de cijfers die zij gebruiken om het woningaanbod inzichtelijk te maken onbetrouwbaar is. De rekenkamer stelde vast dat het woonbeleid van de onderzochte gemeenten op punten onvoldoende onderbouwd is en het vaak onduidelijk is of woondoelen worden bereikt.

De rekenkamer concludeerde dat op regionaal niveau concrete afspraken worden gemaakt over de woningvoorraad, maar dat de doelstellingen niet altijd worden gehaald. Zo waren er op regionaal niveau ambities om de sociale voorraad te vergroten en beter te spreiden, maar deze werden te weinig omgezet in gemeentelijke actieplannen. Volgens de rekenkamer moet er daarom meer aandacht komen voor de wisselwerking tussen het lokale en regionale woonbeleid. Dat zou kunnen door een werkwijze te ontwikkelen voor het vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid. Daar zou bovendien de gemeenteraad actiever bij betrokken moeten worden. Ook is het volgens de rekenkamer belangrijk om tijdens het vaststellen van de regionale afspraken alvast na te denken over waar het mis zou kunnen gaan. Tegenslagen in de uitvoering kunnen zich snel opstapelen, dus is het belangrijk om die risico's vooraf te benoemen zodat er sneller op ingespeeld kan worden.

Het rapport is op 12 september 2023 toegelicht in de vergadering van de Commissie Stadsontwikkeling en -Beheer. Tijdens de raadsbehandeling op 25 september 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. In navolging daarvan is op 27 november 2023 een plan van aanpak vastgesteld om uitvoering te geven aan de aanbevelingen.



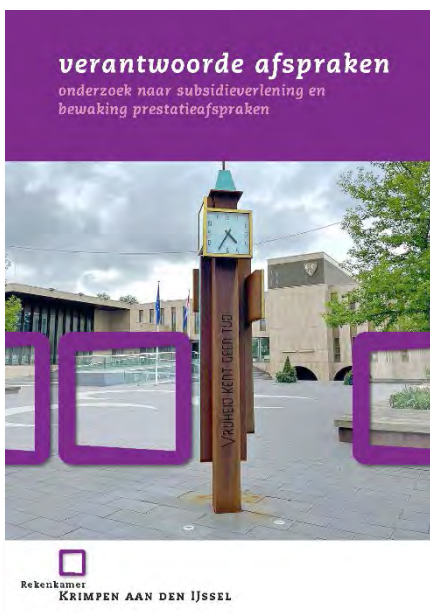
## 7 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel

### 7-1 inleiding

In 2023 heeft de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel het onderzoek 'Verantwoorde afspraken' gepubliceerd. In de volgende paragraaf is dit onderzoek toegelicht. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Verder is deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar klachtbehandeling. Meer informatie over de lopende onderzoeken is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024.

### 7-2 gepubliceerd onderzoek

#### 7-2-1 Verantwoorde afspraken



Op 23 mei 2023 publiceerde de rekenkamer het rapport 'Verantwoorde afspraken'. De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de prestatieafspraken met drie subsidie-ontvangende organisaties: het Streekmuseum Krimpenerwaard, Synerkri en Enver. Ook heeft de rekenkamer de door deze organisaties geleverde prestaties beoordeeld en onderzocht op welke wijze de gemeente de uitvoering bewaakt en hoe de gemeente handelt bij het eventueel niet nakomen van prestatieafspraken.

Uit het onderzoek bleek onder meer dat de afspraken met de drie organisaties niet duidelijk genoeg waren uitgewerkt. Er waren in veel gevallen geen heldere afspraken over welke prestaties de organisaties precies zouden leveren en evenmin over hoe de organisaties aan het eind van het jaar verantwoording zouden afleggen.

De rekenkamer raadt aan om in de toekomst heldere afspraken te maken over de prestaties die verwacht worden en welke gegevens de organisatie moet aanleveren. Een ander verbeterpunt betreft de accountantsverklaring. De gemeente eist al dat alle organisaties die € 50.000 of meer subsidie ontvangen, een accountantsverklaring bij hun jaarrekening voegen. Er bestaan echter meerdere soorten accountantsverklaringen en alleen een controleverklaring geeft zekerheid dat de gegevens uit de jaarrekening kloppen. De laatste aanbeveling die de rekenkamer de gemeente meegeeft, gaat over het duidelijk vastleggen hoe organisaties om moeten gaan met klachten en incidenten, omdat deze van belang zijn voor de kwaliteit van de dienstverlening van dit soort organisaties.

De rekenkamer heeft dit rapport toegelicht in een openbare sessie van de Beeldvormende Raadscommissie op 7 september 2023. In de raadsvergadering op 21 september 2023 besloot de raad alle aanbevelingen over te nemen.





## 8 Rekenkamer Lansingerland

### 8-1 inleiding

In 2023 heeft de Rekenkamer Lansingerland het onderzoek 'Huizen in de regio' gepubliceerd. In de volgende paragraaf wordt het onderzoek toegelicht. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Verder is deelgenomen aan het landelijke DoeMee-onderzoek naar klachtbehandeling. Meer informatie over de lopende onderzoeken is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2024.

### 8-2 gepubliceerd onderzoek

#### 8-2-1 Huizen in de regio



In 2022 en 2023 publiceerde de rekenkamer een reeks van vijf onderzoeken naar het woonbeleid van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Rotterdam. De overheid en andere actoren op de woningmarkt staan de komende jaren voor een uitdaging om de crisis op de snel veranderende woningmarkt op te lossen. De rekenkamer achtte het daarom van belang om, in aanvulling op de afzonderlijke onderzoeken, een synthese-onderzoek te doen naar het woonbeleid in de regio Rotterdam.

Regionaal wordt op het gebied van wonen samengewerkt binnen het Samenwerkingsverband Wonen Regio Rotterdam. Twaalf gemeenten maken onderdeel uit van dit samenwerkingsverband, waaronder de vijf onderzochte gemeenten. De rekenkamers van de overige gemeenten hebben bij de start van het ambtelijk wederhoor een vooraankondiging van het syntheserapport gekregen en uitnodiging om nader geïnformeerd te worden over de bevindingen. Van die uitnodiging is gebruik gemaakt door vertegenwoordigers van de rekenkamers van de gemeenten Schiedam, Nissewaard en Vlaardingen.

De rekenkamer onderzocht in hoeverre de vijf gemeenten verschillen en overeenkomen wat betreft woonbeleid dat gericht is op het versterken van de aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook werd de regionale samenwerking in het woonveld onderzocht. Het rapport 'Huizen in de regio' werd op 29 augustus 2023 gepubliceerd.

De rekenkamer concludeerde dat alle vijf de gemeenten grotendeels met dezelfde problemen kampen. Zij hebben onvoldoende inzicht in de vraag en het aanbod van woningen in de gemeente. Dit komt onder andere doordat een belangrijk deel van de cijfers die zij gebruiken om het woningaanbod inzichtelijk te maken onbetrouwbaar is. De rekenkamer stelde vast dat het woonbeleid van de onderzochte gemeenten op

punten onvoldoende onderbouwd is en het vaak onduidelijk is of woondoelen worden bereikt.

De rekenkamer concludeerde dat op regionaal niveau concrete afspraken worden gemaakt over de woningvoorraad, maar dat de doelstellingen niet altijd worden gehaald. Zo waren er op regionaal niveau ambities om de sociale voorraad te vergroten en beter te spreiden, maar deze werden te weinig omgezet in gemeentelijke actieplannen. Volgens de rekenkamer moet er daarom meer aandacht komen voor de wisselwerking tussen het lokale en regionale woonbeleid. Dat zou kunnen door een werkwijze te ontwikkelen voor het vertalen van regionale afspraken naar lokaal beleid. Daar zou bovendien de gemeenteraad actiever bij betrokken moeten worden. Ook is het volgens de rekenkamer belangrijk om tijdens het vaststellen van de regionale afspraken alvast na te denken over waar het mis zou kunnen gaan. Tegenslagen in de uitvoering kunnen zich snel opstapelen, dus is het belangrijk om die risico's vooraf te benoemen zodat er sneller op ingespeeld kan worden.

Het rapport is op 27 september 2023 toegelicht tijdens een beeldvormende avond van de Commissie Ruimte. Op 16 januari 2024 is het rapport behandeld in de Commissie Ruimte waarin is besloten dat het college wordt opgedragen uitvoering te geven aan de aanbevelingen uit het rapport.



## 9 overige publicaties en activiteiten

### 9-1 inleiding

Naast de reguliere onderzoeken verricht de rekenkamer ook op incidentele basis activiteiten die in het verlengde liggen van het rekenkamerwerk of daar een 'spin off' van zijn. Het schrijven van artikelen is daar een voorbeeld van, evenals het geven van gastcolleges of externe presentaties.

### 9-2 externe optredens en andere publicaties

De volgende presentaties en andere bijdragen werden door de rekenkamer in 2023 verzorgd:

- gastcollege "Rol van de rekenkamer als onafhankelijk onderzoeksorgaan" voor bestuurskundestudenten Erasmus University, 14 april 2023.
- artikel "Jongerenwerk en bottlenecks in jeugdhulp – Linda's verhaal" op [www.socialevraagstukken.nl](http://www.socialevraagstukken.nl), 20 april 2023.
- bijdrage aan NVRP mini-symposium "Mensenwerk: gedrag in Rekenkameronderzoek, nut en noodzaak", 22 juni 2023.
- deelname paneldiscussie Audit- en evaluatorenfestival van de Algemene Rekenkamer, 14 september 2023.
- cursusdeel "methoden van onderzoek" voor de Cursus Rekenkameronderzoek, Erasmus University, 1 november 2023.
- werkbezoek studenten Bestuurs- en Organisationswetenschap, Universiteit Utrecht, 19 oktober 2023.
- lezing "ethiek bij data en modellen" voor het RIVM, 28 november 2023.

Daarnaast is vermeldenswaardig dat de directeur van de rekenkamer op 9 juni 2023 ter gelegenheid van haar afscheid als hoogleraar risk governance aan de Universiteit Maastricht de rede "Wat is wetenschap?" heeft gehouden. Deze rede is terug te kijken op het YouTube-kanaal van de rekenkamer. Er is ook een artikel verschenen in ScienceGuide, waarin de rede grotendeels is opgenomen.

### 9-3 samenwerking andere rekenkamers

#### G4

De Rekenkamer Rotterdam werkt in G4-verband samen met de rekenkamers van Amsterdam, Den Haag en Utrecht en met de Randstedelijke Rekenkamer. Naast bestuurlijk overleg vindt onderlinge kennisuitwisseling plaats. De kennisuitwisseling bestaat onder andere uit een intervisie-programma met collega's van andere rekenkamers. De meeste onderzoekers en projectleiders nemen hieraan deel. Dit jaar heeft de rekenkamer Rotterdam bovendien naar aanleiding van haar 25-jarig bestaan een zogeheten G4-onderzoekersdag georganiseerd voor de onderzoekers, collegeleden en directeuren van deze rekenkamers (zie hieronder).



#### **G4-onderzoekersdag**

Op 26 september 2023 vond de G4-onderzoekersdag plaats. Het thema van de dag was 'doorwerking en impact'. De aanwezigen gingen over dit thema in gesprek aan de hand van lezingen van Marit Schouten (onderzoeker en docent bij het Impact Centre Erasmus) en van oud-politicus Jacques Wallage. De directeur van de Rekenkamer Rotterdam was dagvoorzitter en leidde het plenaire gesprek over impact in de praktijk van de vijf aanwezige rekenkamers.

#### **Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVR)**

Ook in breder verband heeft de Rekenkamer Rotterdam contact met andere rekenkamers. De rekenkamer is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVR).<sup>2</sup> In 2023 namen medewerkers deel aan verschillende bijeenkomsten als webinars, werksessies, workshops en cursussen. Ook is het jaarcongres bezocht. De directeur neemt deel aan de algemene ledenvergadering. Daarnaast hebben de nieuwe voorzitter en de directeur van de NVR een werkbezoek gebracht.

#### **detachering Algemene Rekenkamer**

De Algemene Rekenkamer (AR) is de grootste en oudste rekenkamer in Nederland, waar dus veel expertise en kennis is opgebouwd. De Rekenkamer Rotterdam vindt samenwerking met de AR daarom belangrijk. Via de NVR wordt met de AR samengewerkt. Daarnaast heeft de rekenkamer de optie van detachering verkend, omdat dat een goede manier is om kennis uit te wisselen en duurzame netwerken te bouwen. Met ingang van december 2023 is een senior-onderzoeker van de AR voor een jaar bij de Rekenkamer Rotterdam gedetacheerd.

### **9-4 overige samenwerking**

#### **samenwerking binnen de gemeente Rotterdam**

Hoewel de rollen en de insteek van het onderzoek verschilt, raakt het type werk dat Onderzoek en Business Intelligence (OBI) en Concern Auditing (CA) doen aan het werk van de rekenkamer. In 2023 is de uitwisseling met zowel OBI als CA versterkt. Er is een kwartaaloverleg op bestuurlijk niveau. Ook is een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd voor de onderzoekers van CA en de rekenkamer om elkaar beter te leren kennen. Sinds oktober 2023 is een onderzoeker van OBI tijdelijk bij de rekenkamer gedetacheerd. Detachering blijkt een goede manier om uitwisseling te bevorderen en de ontwikkeling van onderzoekers te stimuleren.

#### **samenwerking met de Ombudsman**

De Ombudsman en de rekenkamer zijn beide instituten van de gemeenteraad, dus is het belangrijk dat daar waar relevant de Ombudsman en rekenkamer samenwerking en afstemming zoeken. Daartoe heeft net als in 2022 een bijeenkomst met alle medewerkers van beide instituten plaatsgevonden om elkaar beter te leren kennen. Een medewerker van de rekenkamer is tijdelijk gedetacheerd geweest bij de Ombudsman. In 2023 is in rekenkameronderzoeken vaker dan voorheen gebruik gemaakt van kennis en expertise van de Ombudsman.

---

<sup>2</sup> Alle zes de rekenkamers zijn lid van de NVR.



# 10 Wet versterking decentrale rekenkamers

## 10-1 inleiding

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Het doel van deze wet is de onafhankelijke positie van rekenkamers ter ondersteuning van de controlerende en kaderstellende rol van raden (en provinciale staten en algemene besturen van waterschappen) beter te waarborgen. De wet stelt eisen aan de inrichting van rekenkamers, vergroot de onderzoeksbevoegdheden en bevat extra waarborgen voor het proces van onderzoek en rapportage.

Voor de Rekenkamer Rotterdam hebben de wijzigingen beperkte impact op de inrichting van de rekenkamer. Wel is het belangrijk te vermelden dat de rekenkamer op dit moment niet voldoet aan de verplichting uit de Gemeentewet dat indien de rekenkamer uit één lid bestaat, de raad een plaatsvervangend lid benoemt.<sup>3</sup> De Rekenkamer Rotterdam heeft één lid, de directeur van de Rekenkamer Rotterdam.

De belangrijkste wijziging voor de rekenkamer is de uitbreiding van de bevoegdheden. De rekenkamer kan nu eerder onderzoek doen naar verbonden organisaties aan de gemeente (gesubsidieerde organisaties, inkooprelaties en organisaties waarin de gemeente een deelneming heeft).

Met de invoering van de wet is het college verplicht jaarlijks te rapporteren over de opvolging en afdoening van aanbevelingen van de rekenkamer. Het Rotterdamse college heeft de raad op 28 november 2023 geïnformeerd over de manier van rapporteren over de opvolging en afdoening van aanbevelingen van de rekenkamer. Daarmee geeft het college invulling aan de nieuwe wettelijke verplichting. Het rapportageformat is geïnspireerd op een voorstel hiertoe van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies. De rekenkamer heeft nog geen informatie ontvangen over hoe de colleges van de regiogemeenten invulling geven aan de rapportageverplichting.

## 10-2 Rotterdam - rapportage opvolging en afdoening aanbevelingen 2023

Op 27 februari 2024 heeft het Rotterdamse college de eerste rapportage aan de raad toegestuurd. Deze rapportage behandelt rapporten die na de inwerkingtreding van de wet zijn gepubliceerd en waarvan de aanbevelingen door de raad in 2023 zijn vastgesteld. Van de vier verschenen rapporten in 2023 geldt dit laatste voor één rapport: 'Targets tellen'. Voor de andere in 2023 verschenen rapporten werd het raadsbesluit in 2024 genomen. De behandeling daarvan komt in de rapportage van volgend jaar aan de orde.

---

<sup>3</sup> Art. 81c lid 3 van de gemeentewet. Dit artikel was al voor de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers van toepassing.



De opzet van de rapportage biedt vanuit het perspectief van de rekenkamer een bruikbaar format om de raad te informeren over de voortgang bij de opvolging van aanbevelingen. Het zorgt voor een compleet overzicht en biedt per aanbeveling op hoofdlijnen inzicht in de stand van zaken.

Onderdeel van de werkwijze is dat de aanbevelingen in de collegerapportage blijven staan totdat deze naar het oordeel van de raad kunnen worden afgedaan. Hierdoor ontstaat naar de mening van de rekenkamer een sluitende systematiek waarmee navolgbaar wordt voor de gemeenteraad wat met rekenkameraanbevelingen is gebeurd.

De rekenkamer zal de collegerapportage jaarlijks met interesse volgen. Aanvullend voert de rekenkamer ook jaarlijks een opvolgingsonderzoek uit voor verdere verdieping. De collegerapportage kan aanleiding zijn een opvolgingsonderzoek in te stellen.



# 11 organisatie

## 11-1 bedrijfsvoering

### stand van zaken verbetertrajecten

In het najaar van 2022 bleek uit een bedrijfsvoeringscan dat de rekenkamer een inhaalslag had te maken op het gebied van bedrijfsvoering. In het eerste kwartaal van 2023 is daarom een kwartiermaker bedrijfsvoering aangesteld die verantwoordelijk is voor het leiden van verschillende verbetertrajecten. Tabel 11-1 geeft een overzicht van de trajecten en de status.

tabel 11-1: verbetertrajecten

verbetertraject	status
privacy	afgerond
informatiehuishouding	eerste fases afgerond, migratie naar documentmanagementsysteem in 2024
informatiebeveiliging	zelfevaluatie uitgevoerd, gestart met opstellen beleid en plan van aanpak
personeelsdossiers	afgerond
bedrijfshulpverlening (BHV)	nieuwe BHV'er aangesteld, interne afspraken gemaakt. Afspraken met verhuurder nog niet uitgevoerd
huisvesting en facilitair	in afronding
dienstverleningsovereenkomsten	voor HR in afronding en voor ICT afgerond
portfolio management	nieuw tijdschrijfpakket aangeschaft, verdere implementatie in 2024
verbetering financiële sturing	op hoofdlijnen gerealiseerd

### privacy

Per 1 januari 2023 is een medewerker van de rekenkamer aangesteld als privacy officer. De privacy officer heeft een nieuw privacybeleid opgesteld. Dit privacybeleid is gecontroleerd door de Functionaris gegevensbescherming en vervolgens in mei vastgesteld door de directeur. In het beleid zijn afspraken opgenomen over onder meer het updaten van het verwerkingsregister, het uitvoeren van Data protection impact assessments (DPIA's), de werkwijze bij datalekken en de omgang met personeelsgegevens van rekenkamermedewerkers. Privacy krijgt nu voldoende aandacht in het reguliere werkproces en er is continu aandacht voor verbeterpunten. Dit verbetertraject is daarmee afgerond. Meer informatie over privacy staat in paragraaf 11-3.

### informatiehuishouding

In het tweede kwartaal is een verbeterplan informatiehuishouding vastgesteld. Vervolgens zijn externe partijen benaderd om de verbeteringen te realiseren. In het derde kwartaal is gestart met het opstellen van een nieuwe informatiebeheerplan, waarin rollen en werkprocessen worden vastgesteld. Ook is gestart met het archiveren



en vernietigen van fysieke en digitale documenten. Het opstellen van het informatiebeheerplan en het afronden van de achterstand in archivering wordt in het eerste kwartaal van 2024 afgerond. Na de ICT-migratie kan het voor de informatiehuishouding noodzakelijke documentmanagementsysteem (DMS) worden geïmplementeerd.

#### **informatiebeveiliging**

Aanvullend op de bedrijfsvoeringscan van de gemeente is in 2023 geconstateerd dat er verbeteringen nodig zijn in de informatiebeveiliging. In het najaar van 2023 is daarom een zelfevaluatie uitgevoerd aan de hand van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De baseline is het vertrekpunt voor opstellen van informatiebeveiligingsbeleid en een jaarlijks vast te stellen plan van aanpak om de informatiebeveiliging te verbeteren.

#### **personeelsdossiers**

De directeur is de werkgever van de medewerkers van de rekenkamer, maar zij zijn formeel in dienst bij de gemeente Rotterdam. Hun personeelsdossier werd dus bijgehouden door de gemeente. Tot 2022 hield de rekenkamer daarnaast een eigen dossier bij, waardoor dossiers incompleet waren en er risico's waren op datalekken. In 2023 zijn de dossiers bij de gemeente compleet gemaakt en de resterende documenten in de fysieke en digitale archieven van de rekenkamer vernietigd.

#### **BHV**

In 2023 is een nieuwe BHV'er opgeleid en aangesteld. Ook zijn afspraken over incidenten vastgelegd en zijn medewerkers hierover geïnstrueerd. Er is overlegd met de verhuurder over een ontruimingsplan en -oefening voor de Minervahuizen I, II en III (verzamel panden met meerdere huurders), maar dit heeft nog niet geleid tot concrete resultaten.

#### **huisvesting en facilitair**

Het huurcontract van het pand van de rekenkamer aan de Meent 94 liep af in 2024. Daarom zijn huuronderhandelingen gestart met de verhuurder. Om de werklast bij de rekenkamer te verlagen is er voor gekozen het pand te laten huren door de afdeling concernhuisvesting van de gemeente. Er is een nieuw huurcontract afgesloten voor tien jaar. Vanaf het najaar van 2023 is de rekenkamer dus niet meer de huurder, maar de gebruiker van het pand. De bestaande dienstverleningsovereenkomst (DVO) facilitair wordt aangepast, zodat afspraken over het gebruik en de kosten zijn vastgelegd. Omdat nu zowel huisvesting als facilitair via een DVO loopt, kan de rekenkamer de ondersteuning doelmatiger inrichten.

#### **Dienstverleningsovereenkomsten HR, financiën en ICT**

Naast de DVO facilitair heeft de rekenkamer dienstverleningsovereenkomsten met de gemeente Rotterdam voor HR-dienstverlening, voor de financiële administratie en financial reporting en voor ICT. In 2023 is geconstateerd dat de DVO voor HR onvolledig was en bijgewerkt moet worden. Deze herziening wordt in 2024 afgerond. De DVO financiën is in 2021 aangegaan voor onbepaalde tijd. Voor ICT ontbrak een overeenkomst. Daarom zijn in 2023 afspraken gemaakt over de dienstverlening en de doorbelasting van de kosten. De nieuwe DVO is begin 2024 getekend en is ingegaan per 1 januari 2024.





### **portfoliomanagement**

Eén van de punten in het verbetertraject portfoliomanagement is het verbeteren van het tijdschrijfproces. In 2023 is na gesprekken met diverse aanbieders gekozen voor een nieuw tijdschrijfsysteem, dat in het najaar is geïmplementeerd. Met dit nieuwe tijdschrijfsysteem wordt beoogd om onder meer de capaciteitsinzet en planning van onderzoeken te verbeteren en meer grip te krijgen op doorlooptijden en tijdsbesteding van projecten. In 2024 zal verder invulling worden gegeven aan het benutten van verantwoordings- en sturingsinformatie uit het nieuwe tijdschrijfsysteem. Daarnaast is een start gemaakt met de analyse van de tijdschrijfgegevens over de periode 2017- 2022 om hier lering uit te kunnen trekken.

### **verbetering financiële sturing**

In 2023 heeft de rekenkamer ingezet op verbetering van de financiële sturing. De directeur heeft ondersteund door de kwartiermaker bedrijfsvoering, Financial Reporting, de crediteurenadministratie en de controller het financiële beheer doorgelicht en gewijzigd.

Er is een formatieplan opgesteld, waardoor de personeelskosten geraamd kunnen worden. Ook wordt nu een verplichtingenoverzicht bijgehouden. Voor de financiële besluiten die de directeur moet nemen, is nu een budgettoets ingevoerd. Er wordt scherp gecontroleerd of posten op het goede budgetnummer worden geboekt. De informatievoorziening aan de leveranciers en de samenwerking met de crediteurenadministratie zijn verbeterd. Dus op hoofdlijnen is het financiële beheer in 2023 ingrijpend verbeterd. Bij de reguliere beoordeling van alle financiële entiteiten binnen het cluster BCO (waar de rekenkamer financieel toe gerekend wordt) was de rekenkamer eind 2023 de enige in de categorie 'eenvoudige financiële structuur' die de hoogste score heeft gekregen.

### **overige ontwikkelingen bedrijfsvoering**

Naast de genoemde verbetertrajecten zijn ook andere onderdelen van de bedrijfsvoering in 2023 opgepakt.

### **ICT-migratie en actualisatie inkoopbeleid**

Voor het vervolg van het verbetertraject informatiehuishouding is het noodzakelijk een ICT-migratie uit te voeren, opdat de rekenkamer gebruik kan gaan maken van een documentmanagementsysteem. In de loop van 2023 is geconstateerd dat de inkoop van de ICT-dienstverlening onrechtmatig is. Destijds is niet Europees aanbesteed, maar in de periode 2019-2022 is de norm die daarvoor geldt overschreden. In 2023 zijn de eerste stappen gezet die moeten leiden tot de noodzakelijke ICT-migratie en het rechtzetten van de onrechtmatige inkoop. Verder zijn de eerste stappen gezet om het inkoopbeleid en contractbeheer binnen de rekenkamer te verbeteren.

### **huisstijl**

De huidige huisstijl dateert van 2008 en voldoet op een aantal punten niet meer aan de behoeften. Zo voldoen de documenten in pdf-formaat, waaronder dit jaarverslag, niet aan de huidige eisen voor (digitale) toegankelijkheid. Daarnaast zijn de sjablonen verouderd en werken niet altijd (goed) met nieuwere versies van Office-software. Verder zijn de huidige sjablonen steeds gericht op één rekenkamer en bieden geen optie voor onderzoeken ten behoeve van meerdere gemeenten.

In 2023 is daarom besloten om een nieuwe huisstijl te laten ontwikkelen. Voor het begeleiden van dit traject is een freelance vormgever aangetrokken. Deze is in 2023



gestart met het inventariseren van de behoeften en het opstellen van een briefingdocument. Aan de hand daarvan zal (naar verwachting in het voorjaar van 2024) een aantal ontwerp bureaus gevraagd worden een offerte in te dienen.

#### **bureaumanagementhandboek**

De rekenkamer beschikt over een bureaumanagementhandboek waarin diverse werkwijzen en processen zijn vastgelegd. Het gaat dan bijvoorbeeld om facilitaire zaken, formele correspondentie, ICT, inkoop en HR. In het handboek zijn in 2023 diverse aanpassingen gedaan, onder andere naar aanleiding van de verbetertrajecten. Verdere aanscherping vindt in 2024 plaats als onderdeel van het verbetertraject voor de bedrijfsvoering.

### **11-2 personeel**

Het bureau van de rekenkamer bestond per 31 december 2023 formeel uit de directeur en 22 medewerkers (19,28 fte). Ten opzichte van 2022 is de vaste onderzoeksstaf versterkt. Dat was noodzakelijk om de gewenste ratio projectleider – onderzoeker te verhogen naar 1:2. Deze versterking was al eerder ingezet, maar deels tijdelijk uit de reserves gefinancierd. Door de structurele verhoging van het budget (zie hoofdstuk 2) konden een aantal tijdelijke contracten van onderzoekers worden verlengd of omgezet naar een vast contract. Daarnaast zijn op detachingsbasis sinds het vierde kwartaal van 2023 twee onderzoekers tijdelijk werkzaam bij de rekenkamer. De detacheringen hebben niet alleen tot doel de ontstane formatieruimte in te vullen, maar zijn ook bedoeld om de relaties met voor de rekenkamer interessante instituten te versterken.

De rekenkamer vindt het belangrijk studenten de mogelijkheid te bieden ervaring op te doen. In 2023 hebben twee studenten van de Erasmus Universiteit stage gelopen bij de rekenkamer. Daarnaast heeft de rekenkamer in 2023 geëxperimenteerd met de positie van onderzoeksassistent. Dit is een tijdelijke parttime baan voor een student. In 2023 heeft de onderzoeksassistent ondersteund bij de verbetertrajecten op het gebied van informatiebeveiliging en portfoliomanagement en is ad hoc ondersteuning verleend bij onderzoeksprojecten.

#### **werving en selectie**

In 2023 hebben twee medewerkers de rekenkamer verlaten: een junior-onderzoeker (0,89 fte, schaal 10) en een senior-projectleider (0,89 fte, schaal 13). Er zijn drie nieuwe medewerkers gestart. Twee daarvan werken op basis van een detachering. Dit zijn beiden onderzoekers (1,89 fte, detachering fee). Daarnaast is er een junior-onderzoeker gestart. Ook is een tijdelijke projectleider aangetrokken vanwege een tijdelijk projectleiderstekort. In 2023 is een nieuwe projectleider geworven die per 1 januari 2024 in dienst is getreden.

De rekenkamer maakt geen gebruik van recruitment van de gemeente Rotterdam, maar verzorgt de werving en selectie zelf en maakt daarbij ter ondersteuning gebruik van een extern wervingsbureau. In het kader van de inzet op diversiteit en inclusie heeft de rekenkamer in 2023 bij de werving en selectie voor de projectleider geëxperimenteerd met een nieuwe aanpak. Sollicitanten solliciteerden anoniem en zonder CV, maar werden gevraagd een aantal competentiegerichte vragen te beantwoorden.

#### **ziekteverzuim**

In een kleine organisatie als de rekenkamer kan het ziekteverzuim van jaar tot jaar sterk uiteenlopen. Zeker langdurig verzuim heeft grote invloed op het



verzuimpercentage. Het percentage is na een daling in 2022 weer iets toegenomen. In 2023 was het ziekteverzuim 5,9%. Ten opzichte van 2022 is vooral het percentage middellang verzuim gestegen. Het percentage kort verzuim is gedaald. Gemiddeld waren er 2,8 ziektemeldingen per medewerker.

**tabel 11-2: kengetallen ziekteverzuim**

Kengetallen	2019	2020	2021	2022	2023
ziekteverzuimpercentage	2,0%	4,0%	7,6%	4,8%	5,9%
kort verzuim (1 t/m 7 dagen)	1,2%	0,7%	0,9%	2,7%	1,3%
middellang verzuim (8 t/m 42 dagen)	0,8%	0,3%	0,0%	1,1%	3,2%
lang verzuim (vanaf 43 dagen)	0,0%	2,9%	6,7%	0,9%	1,4%

#### arbeidskosten

Vanwege de structurele en tijdelijke versterking van de rekenkamer is de formatie in 2023 iets gestegen ten opzichte van 2022. De gemiddelde bezetting in fte bedroeg 18,7 in 2023. De gemiddelde loonsom nam in 2023 af ten opzichte van de twee voorgaande jaren.

**tabel 11-3: formatie, bezetting en loonkosten**

	2019	2020	2021	2022	2023
formatie per 31/12	15,2	15,2	14,5	18,2	19,4
medewerkers per 31/12	17	17	16	20	23
bezetting in gem. fte	14,4	14,9	14,6	16,1	18,7
loonkosten	€ 1.295.417	€ 1.329.297	€ 1.376.606	€ 1.503.388	€ 1.688.084
gemiddelde loonsom	€ 89.959	€ 89.214	€ 94.288	€ 93.378	€ 90.272

In de begroting van de rekenkamer is rekening gehouden met externe inhuur voor organisatieontwikkeling en voor expertise in onderzoeken waarover de rekenkamer niet zelf beschikt. Sinds 2022 worden beide onderwerpen apart begroot. Specifiek voor externe inhuur voor expertise in onderzoek was in 2023 een bedrag van € 152.000 begroot. Uiteindelijk is in 2023 minder besteed, namelijk € 105.587.

**tabel 11-4: externe inhuur onderzoek**

	verslag 2022	plan 2023	verslag 2023
inhuur	€ 61.540	€ 152.000	€ 105.587

#### functieboek

In 2022 is gestart met het uitwerken van een functieboek. Dit moet weergeven welke functies er zijn en wat de formatie per functie is. In het functieboek, dat ook onderdeel



is van het functieboek, dienen de functieomschrijvingen te staan en de manier waarop die zich tot elkaar verhouden. Het functieboek is daarmee een strategisch document dat een kader biedt voor een meerjarenplanning. Personeelskosten zijn voor een instituut als de rekenkamer de grootste kostenpost. Zicht op de benodigde formatie is onontbeerlijk om goed financieel beleid te kunnen voeren. In 2023 is in een formatieplan vastgelegd wat de benodigde formatie is om de gewenste resultaten te behalen.

De volgende stap is het vaststellen van functieprofielen. In 2023 zijn daartoe belangrijke stappen gezet. Voor de onderzoeksstaf zijn de functieprofielen (onderzoeksassistent, junior-onderzoeker, onderzoeker, senior-onderzoeker, projectleider en senior-projectleider) nu grotendeels gereed.

### **opleidingen**

Binnen de Rekenkamer Rotterdam start iedere nieuwe medewerker met een cursus “rekenkameronderzoek”. Dat is een externe cursus die gevolgd kan worden bij de Erasmus universiteit of bij de NVRR. In 2023 hebben alle nieuw ingestroomde medewerkers deze cursus gevolgd. Daarnaast kunnen medewerkers in hun Persoonlijk Ontwikkeling Plan zelf aangeven of zij behoefte aan scholing hebben. Uiteraard moet deze scholingsbehoefte passen binnen wat voor de rekenkamer relevant en/of nodig is. In 2023 hebben meerdere medewerkers op individueel niveau een opleiding of cursus gevolgd. Zo heeft een medewerker een opleiding gevolgd tot privacy officer en heeft een medewerker een leiderschapstraining gevolgd.

Naast scholing op individuele basis, zijn er ook gemeenschappelijke trainingen geweest. In 2023 heeft een feedbacktraining plaatsgevonden voor alle onderzoekers en projectleiders. Er heeft een driedaagse training plaatsgevonden rondom diversiteit en inclusie en een training van een dagdeel over divers en objectief werven.

### **arbeidsomstandigheden**

De rekenkamer hecht aan goede arbeidsomstandigheden met een gezond en veilig werkklimaat voor medewerkers. Hiertoe is in 2023 onder andere een plan van aanpak opgesteld op basis van de Risico-inventarisatie en Evaluatie (RI&E) die in 2022 was uitgevoerd en vastgesteld. Met de nieuwe RI&E en het plan van aanpak voldoet de rekenkamer aan de Arbowet. De voortgang op het plan van aanpak wordt jaarlijks met de PVT besproken.

De rekenkamer heeft besloten vanaf 2023 deel te nemen aan het jaarlijkse medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) van de gemeente. Vanwege de onafhankelijke positie van de rekenkamer worden de resultaten niet gedeeld met het concern. De totaalscore van de rekenkamer lag in 2023 op 69 punten op een schaal van 0-100. Hiermee ligt de score net onder het gemiddelde van de gemeente (71 punten). Uit het MTO komen verschillende aandachtspunten voor de medewerkerstevredenheid naar voren.

Uit het MTO blijkt dat alle medewerkers weten hoe zij vertrouwenspersonen kunnen bereiken. Medewerkers van de rekenkamer kunnen zowel terecht bij de pool van vertrouwenspersonen van de gemeente Rotterdam als bij een eigen externe vertrouwenspersoon. De externe vertrouwenspersoon is in 2022 aangetrokken vanwege de onafhankelijke positie van de rekenkamer. De externe vertrouwenspersoon heeft in januari 2023 kennisgemaakt met het team en individueel



gesproken met bijna alle medewerkers. Bij de externe vertrouwenspersoon zijn volgens het opgestelde jaarverslag in 2023 vier meldingen gedaan. De vertrouwenspersonen van de gemeente Rotterdam hebben geen meldingen over de rekenkamer gemeld. De rekenkamer is al geruime tijd bezig met een traject op het gebied van organisatiecultuur en -structuur en neemt daarin de informatie uit het MTO en het jaarverslag van de externe vertrouwenspersoon mee.

### 11-3 **privacy en informatiebeveiliging**

Zoals beschreven in paragraaf 11-1 is in 2023 nieuw privacybeleid opgesteld met daarin afspraken over onder meer het updaten van het verwerkingsregister, het uitvoeren van Data protection impact assessments (DPIA's) en de personeelsgegevens van rekenkamermedewerkers. Over de belangrijkste ontwikkelingen rond privacy heeft de externe Functionaris Gegevensbescherming (FG) een jaarverslag opgesteld dat is opgenomen in bijlage 1 van dit jaarverslag.

In 2023 zijn twee datalekken gemeld bij de FG. In beide gevallen ging het om interne datalekken die niet gemeld hoefden te worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Meer informatie over datalekken en beveiligingsincidenten staat in het jaarverslag van de FG (bijlage 1). In dit jaarverslag staat ook een nadere toelichting op de uitvoering van twee pre-DPIA's en een DPIA. Die zijn uitgevoerd in het kader van de onderzoeken naar ambtelijke integriteit en toegankelijkheid van beleid en dienstverlening.

In 2023 is een verwerkingsovereenkomst gesloten met Aenova, de aanbieder van het tijdschrijfsysteem. Ook is een onderlinge regeling getroffen met PBLQ, omdat bij de opdracht in het kader van het onderzoek naar toegankelijkheid zowel PBLQ als de rekenkamer verwerkingsverantwoordelijk zijn.

Een geactualiseerd overzicht van alle verwerkingen van persoonsgegevens die de rekenkamer doet, is gelijktijdig met de publicatie van het jaarverslag gepubliceerd op de website van de rekenkamer in de vorm van een verwerkingsregister.

Onder begeleiding van een externe adviseur heeft de rekenkamer een zelfevaluatie informatiebeveiliging uitgevoerd. Daarbij is de organisatie langs de maatregelen in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) gelegd. Deze baseline is van toepassing op alle overheidsorganisaties. De baseline is (nog) niet wettelijk verplicht, maar is een breed gedeelde basis voor informatiebeveiliging.

De zelfevaluatie is een eerste stap in het verbeteren van de informatiebeveiliging. Vervolgstappen die in 2024 worden gezet zijn onder meer het opstellen van informatiebeveiligingsbeleid en gedragsregels voor gebruik van apparatuur. Ook worden de eisen vanuit de BIO meegenomen bij het verkennen voor opties voor migratie van de ICT.

### 11-4 **Wet open overheid**

De Wet open overheid (Woo) is ingegaan op 1 mei 2022. De wet geeft overheden de verplichting bepaalde informatie actief openbaar te maken en om informatie te verstrekken als daar om wordt verzocht. De rekenkamer is een bestuursorgaan en moet voldoen aan de eisen uit deze wet.



De rekenkamer publiceert op de eigen website alle onderzoeksopzetten, rapporten en rekenkamerbrieven. Ook het jaarverslag en de onderzoeksprogrammering worden jaarlijks gepubliceerd. Verder is op de website informatie te vinden over onze werkwijze, de kwaliteitseisen waaraan de rekenkamer zich heeft geconformeerd en het privacybeleid. Tot slot bevat onze website praktische informatie over onze organisatie, contactgegevens en de manier waarop een onderzoeksonderwerp kan worden aangedragen.

Voor de behandeling van verzoeken heeft de rekenkamer een protocol opgesteld. In 2023 ontving de rekenkamer één Woo-verzoek. De rekenkamer heeft het verzoek afgewezen, omdat de rekenkamer niet de beschikking had over de gevraagde informatie.

#### **11-5 diversiteit en inclusie**

In 2022 is een externe partij aangetrokken om de rekenkamer begeleiding te bieden bij het thema diversiteit en inclusie binnen de organisatie. In 2023 hebben drie bijeenkomsten plaatsgevonden. De opdracht is in het najaar van 2023 afgerond. De uitkomst van dit traject kan worden samengevat in een drietal thema's waar de rekenkamer verder mee aan de slag gaat: inclusief onderzoek, een inclusieve werkvloer en inclusieve werving. Binnen de rekenkamer worden deze thema's verder opgepakt door de werkgroep DIG (diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid). In 2023 zijn hierin al verschillende stappen in gezet, onder andere op het gebied van inclusief werven.

#### **11-6 onderzoekshandboek**

In het najaar van 2023 is de actualisatie van het onderzoekshandboek van de rekenkamer afgerond. Ook is een infographic opgesteld waarin de cruciale stappen en afspraken zijn samengevat. Het onderzoekshandboek bestaat uit twee delen: deel I gaat over de onderzoeksprocedures en beschrijft de processtappen in het onderzoeksproces dat gevolgd wordt bij rekenkameronderzoeken. Deel II bevat informatie over onderzoeksmethoden en andere inhoudelijke aspecten van onderzoek. Een werkgroep draagt er zorg voor dat het handboek up-to-date blijft.

Het onderzoekshandboek heeft verschillende functies. Zo biedt het onderzoekers inzicht en houvast in hoe het onderzoeksproces idealiter moet verlopen. Daarnaast vormt het onderzoekshandboek een waarborg voor kwaliteit door goed lopende werkwijzen vast te leggen. Ten slotte biedt een handboek een zekere vorm van verantwoording, omdat het ten behoeve van evaluaties of visitaties inzicht geeft in hoe de rekenkamer haar processen heeft ingericht. Hiermee kan bepaald worden of de rekenkamer voldoet aan de eisen van goed onderzoek uitvoeren en eisen die uit het G4+1 kwaliteitshandvest komen (zie bijlage 2 voor meer informatie over de eisen uit dit kwaliteitshandvest). Beide delen van het onderzoekshandboek zijn bedoeld voor intern gebruik. Op verzoek van de NVRP wordt van het deel over onderzoeksmethoden ook een publieke versie gemaakt.

#### **11-7 nevenfuncties en declaraties**

In artikel 81f van de Gemeentewet is een lijst met functies opgenomen die de directeur rekenkamer niet mag vervullen naast haar functie als bestuurder van de



rekenkamer. Ook in de verordening Rekenkamer Rotterdam is een bepaling opgenomen die de mogelijkheid van nevenfuncties van de directeur rekenkamer beperkt (artikel 6). In lijn hiermee heeft de Rekenkamer Rotterdam een reglement voor nevenfuncties van medewerkers. Zij dienen elke nevenfunctie bij de directeur te melden. Uitgangspunt is dat nevenfuncties buiten het gebied van de voormalige Stadsregio Rotterdam toelaatbaar zijn. Voor nevenfuncties binnen het gebied van de voormalige Stadsregio geldt dat de uitoefening ervan niet op gespannen voet mag komen te staan met de werkzaamheden voor de rekenkamer. De volgende tabel geeft een overzicht van de nevenfuncties van de directeur rekenkamer en de medewerkers in 2023.

tabel 11-5: nevenfuncties

functie	Nevenfunctie	bezoldigd
directeur	hoogleraar Universiteit Maastricht (gastvrijheidsovereenkomst) <i>tot juni 2023</i>	nee
	directeur rekenkamer bij de regiogemeenten (Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland)	nee (functie is qq)
onderzoeker	buitenpromovendus bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam	nee

De directeur declareert geen kosten. In het jaarverslag is daarom geen tabel met uitsplitsing van gedeclareerde kosten opgenomen.







# 12 jaarrekening

## 12-1 inleiding

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven heeft de rekenkamer voor de voorjaarsnota van de gemeente Rotterdam een wens voor structurele versterking van de capaciteit ingediend. In totaal is € 400 k gevraagd voor versterking van de onderzoeksstaf en de bedrijfsvoering. Een deel van de versterking is gevraagd voor de tijdelijk investering in communicatie en het verbeteren van de bedrijfsvoering. Dit gaat om een bedrag van € 100 k, voor een periode van drie jaar. De wens van de rekenkamer is bij de behandeling van de voorjaarsnota gehonoreerd.

Door de toekenning van de budgetversterking is de begroting 2023 gedurende het jaar bijgesteld. In de resultatenrekening in paragraaf 12-2 is de bijgestelde begroting opgenomen.

### **aanpassing egalisatiereserve**

De Rekenkamer Rotterdam heeft een egalisatiereserve om de continuïteit te kunnen waarborgen. Op dit moment geldt een maximum van € 250 k. Dat is relatief hoog. De aard en omvang van eventuele investeringen of onvoorziene omstandigheden zijn na de structurele versterking zodanig dat een lager maximum volstaat. Vanaf 2024 wordt de maximale omvang van de reserve € 150 k.

## 12-2 resultatenrekening

In de onderstaande tabel is de resultatenrekening 2023 opgenomen. Zoals in het vorige jaarverslag is aangekondigd, sluit de rekenkamer vanaf 2023 aan bij de rapportagewijze van de gemeente Rotterdam. Dit betekent dat is overgegaan op een andere indeling van kostenposten. Hierdoor is alleen een vergelijking van de totale kosten met voorgaand jaar mogelijk.

**tabel 12-1: resultatenrekening 2023**

	rekening 2022	begroting 2023	rekening 2023
personeel		1.793.302	1.688.084
inhuur		152.000	105.587
overige apparaatslasten		80.450	83.640
inkopen en uitbestede werkzaamheden		371.217	339.646
interne levering lasten (diensten gemeente Rotterdam)		106.136	154.979
overige programmalasten		2.300	4.457
<b>totaal uitgaven</b>	<b>2.056.434</b>	<b>2.505.406</b>	<b>2.377.041</b>
bijdrage gemeente Rotterdam	1.597.559	2.149.706	2.149.706
bijdrage gemeente Albrandswaard	40.250	40.250	40.250
bijdrage gemeente Barendrecht	65.150	65.150	65.150
bijdrage gemeente Capelle a/d IJssel	106.500	106.500	106.500
bijdrage gemeente Krimpen a/d IJssel	45.550	45.550	45.550
bijdrage gemeente Lansingerland	98.250	98.250	98.250
overige inkomsten	0	0	6.565
<b>totaal inkomsten</b>	<b>1.953.259</b>	<b>2.505.406</b>	<b>2.511.971</b>
resultaat voor bestemming	-103.175		134.930
toevoeging reserves			-111.198
onttrekking reserves	103.715		
<b>resultaat</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>23.732</b>

### 12-3 toelichting op de resultatenrekening

#### algemeen

Samen met de onderdelen Raad/Commissies, Griffie en de Gemeentelijke Ombudsman vormt de rekenkamer de kostenplaats Raad binnen het concern Rotterdam. De jaarrekening van de kostenplaats Raad wordt gepubliceerd als onderdeel van het concern Rotterdam.

Uit de resultatenrekening is op te maken dat er een positief resultaat op de begroting is gerealiseerd. De belangrijkste reden hiervoor is dat de personeelskosten en externe inhuur lager zijn uitgevallen dan in de bijgestelde begroting. Tegenover lagere kosten voor personeel en inhuur stonden hogere kosten voor interne levering van diensten door het concern.



## uitgaven

### *personeel*

De personeelskosten zijn iets lager dan begroot. Dit wordt verklaard door het vertrek van een medewerker en doordat de ontstane formatieruimte na versterking van het budget niet direct kon worden ingevuld. De formatieruimte is ondertussen ingevuld met het aannemen van een nieuwe medewerker en via detachering vanuit de gemeente en de Algemene Rekenkamer.

### *inhuur*

In 2023 heeft de rekenkamer extern personeel ingehuurd voor ondersteuning met specifieke expertise bij twee projecten. De begroting voor inhuur was gebaseerd op realisatie uit het verleden. Uiteindelijk is de realisatie lager dan begroot.

### *overige apparaatslasten*

Onder de overige apparaatslasten vallen onder meer de kosten voor kantoorbenodigdheden, contributies en abonnementen, kosten voor arbo-dienstverlening en opleidingskosten. De kosten zijn iets hoger dan begroot, onder andere doordat meer gebruikt is gemaakt van opleidingen en trainingen.

### *inkopen en uitbestede werkzaamheden*

Onder deze post zijn uitgaven verantwoord als huur- en servicekosten, ICT en inkoop ten behoeve van de bedrijfsvoering. De uitgaven zijn lager dan begroot. De voornaamste reden hiervoor is dat de rekenkamer in het najaar van 2023 het huurcontract heeft overgedaan aan de afdeling concernhuisvesting. Daarmee is de rekenkamer niet meer de huurder, maar de gebruiker van het pand. De huurkosten zijn daarmee overgegaan naar de post interne levering.

### *interne levering lasten (diensten gemeente Rotterdam)*

De rekenkamer neemt verschillende diensten af van de gemeente Rotterdam. Hiervoor zijn dienstverleningsovereenkomsten gesloten. De kosten daarvan worden door de gemeente doorbelast aan de rekenkamer. In 2023 zijn de kosten hoger dan begroot. De belangrijkste reden hiervoor is dat er een verschuiving van het huurcontract naar de gemeente heeft plaatsgevonden.

### *overige programmalasten*

Onder deze post zijn belastingaanslagen door de gemeente Rotterdam opgenomen.

## inkomsten

### *bijdrage gemeente Rotterdam*

In de meerjarenbegroting van de gemeente kent de raad een bijdrage toe aan de rekenkamer voor de uitvoering van de werkzaamheden, op grond van de Verordening Rekenkamer Rotterdam (artikel 7, lid 1). Het budget is in 2023 met € 500 k gestegen (zie paragraaf 11-1). Daarnaast heeft de rekenkamer gelijktijdig met het concern van de gemeente een gedeeltelijke compensatie ontvangen voor de loonkostenstijging in de CAO.

**bijdragen gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland**

Naast haar activiteiten voor de gemeente Rotterdam heeft de rekenkamer ook nog de mogelijkheid om de rekenkamerfunctie bij andere gemeenten in de voormalige Stadsregio in te vullen. Dit doet de rekenkamer op dit moment voor vijf regiogemeenten. Deze post betreft de bijdragen van die gemeenten ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie. In 2022 is volledig overgegaan naar een lumpsum-financiering, vandaar dat de begroting en realisatie exact overeenkomen.

**overige inkomsten**

Deze post bestaat uit eventueel ontvangen vergoedingen van derden zoals bijvoorbeeld een bijdrage van het UWV.

**resultaat**

Bij het vaststellen van de voorjaarsnota in juni ontving de rekenkamer uitsluitel over het gevraagde extra budget. In de periode daarvoor is de rekenkamer terughoudend omgegaan met het vastleggen van verplichtingen als het aannemen van personeel en het opstarten van verbetertrajecten voor de bedrijfsvoering. Nadat er duidelijkheid over het extra budget was, zijn verschillende stappen gezet, maar lopen uitgaven door in 2024. Dit resulteert in een onderbesteding in 2023.

Uiteindelijk is het jaar afgesloten met een positief saldo van € 135 k. Daarvan is € 111 k toegevoegd aan de reserve van de Rekenkamer Rotterdam. De Rekenkamer Rotterdam mag maximaal € 250 k reserve aanhouden. Het resultaat na toevoeging aan de reserve (€ 24 k) gaat terug naar de gemeente.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve vanaf 2015 opgenomen. Vanaf 2024 is het maximum € 150 k.

**tabel 12-2: opbouw reserves 2015-2023 (€)**

	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
2015	236.000	14.000	250.000
2016	250.000	0	250.000
2017	250.000	-45.360	204.640
2018	204.640	0	204.640
correctie 2018		21.149	
saldo 2019		-8.695	
toevoeging 2019		12.454	217.094
2020	217.094	18.914	236.008
2021	236.008	5.891	241.977
2022	241.977	-103.175	138.802
2023	138.802	111.198	250.000



## 12-4 balans

tabel 12-3: balans (€)					
activa	2023	2022	passiva	2023	2022
<b>vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>vaste passiva</b>	<b>250.000</b>	<b>138.802</b>
materiële vaste activa	0	0	<i>eigen vermogen</i>		
			reserves	250.000	138.802
			<i>vreemd vermogen</i>		
			langlopende schulden	0	0
<b>vlottende activa</b>	<b>250.000</b>	<b>143.183</b>	<b>vlottende passiva</b>	<b>0</b>	<b>4.381</b>
<i>kortlopende vorderingen</i>			<i>kortlopende schulden</i>		
debiteuren	0	0	crediteuren	0	4.381
overlopende activa	0	143.183	overlopende passiva	0	0
<b>totaal activa</b>	<b>250.000</b>	<b>143.183</b>	<b>totaal passiva</b>	<b>250.000</b>	<b>143.183</b>

## 12-5 toelichting op de balans

### *materiële vaste activa*

De rekenkamer heeft geen materiële vaste activa. De rekenkamer heeft namelijk geen investeringen met bruto-investeringsbedrag van € 100.000 of meer. Volgens de Verordening financiën Rotterdam 2021 worden investeringen met een lager bedrag niet geactiveerd.

### *debiteuren*

Deze post betreft de stand van de openstaande facturen ultimo 2023. Er stonden geen facturen open.

### *overlopende activa*

Sinds medio 2014 wordt de administratie van de Rekenkamer Rotterdam via de administratie van de gemeente Rotterdam gevoerd. In dat kader betreft de overlopende activa een balanssluitpost.

### *passiva*

#### *reserve*

De reserve van de Rekenkamer Rotterdam heeft als doel heeft de continuïteit van de onderzoeken te waarborgen. De reserve kent een maximum van € 250 k. Het resultaat van € 111 k in 2023 is aan de reserve toegevoegd. De reserve heeft daarmee de maximale omvang bereikt.



*langlopende schulden*

De langlopende schulden betreffen de financiering van de materiële vaste activa (zie materiële vaste activa). Deze post is vervallen.

*crediteuren*

De overige schulden betreffen de stand van de openstaande crediteuren (openstaande inkoopfacturen) ultimo 2023.

*overlopende passiva*

De overlopende passiva betreffen de stand van de nog te betalen bedragen, waarvan de factuur in 2023 ontvangen wordt, maar de prestatie geleverd is in 2022.

**12-6 financieel arrangement regiogemeenten**

De directeur en medewerkers van de rekenkamer zijn aangesteld bij de gemeente Rotterdam. Hun salaris en overige kosten komen ten laste van het budget van de Rekenkamer Rotterdam. De kosten die gemaakt worden voor de Rekenkamer Barendrecht, Rekenkamer Lansingerland, Rekenkamer Capelle aan den IJssel, Rekenkamer Krimpen aan den IJssel of Rekenkamer Albrandswaard moeten gedekt worden uit de bijdragen die door de gemeenteraden zijn toegekend.

Voor de begroting van 2024 is met de regiogemeenten afgesproken dat zij de bijdrage van 2023 indexeren conform wat gangbaar is binnen hun eigen gemeente. De rekenkamer wordt na vaststelling van de gemeentebegroting geïnformeerd over de in de begroting opgenomen bijdrage.

In 2022 is overgegaan naar lumpsum-bekostiging. Jaarlijks wordt eenmaal het begrote bedrag gefactureerd. De lumpsum-bekostiging betekent dat geen wijzingen in de reserves optreden, omdat het begrote bedrag is gefactureerd. In 2023 hebben dan ook geen onttrekkingen of toevoegingen aan de reserves plaatsgevonden.

In de onderstaande tabel is de stand van de reserves weergegeven.

**tabel 12-4: stand van de reserves**

	saldo reserve	budget 2023	% van budget
Rekenkamer Albrandswaard	10.638	40.250	26%
Rekenkamer Barendrecht	21.651	65.150	33%
Rekenkamer Capelle aan den IJssel	9.650	106.500	9%
Rekenkamer Krimpen aan den IJssel	14.140	45.550	31%
Rekenkamer Lansingerland	38.175	98.250	39%



# 13 begroting 2024

## 13-1 inleiding

In 2023 is zoals in hoofdstuk 11 gemeld gewerkt aan betere financiële besluitvorming en meer controle op de uitgaven, de administratieve verwerking daarvan en het budgetbeheer. In 2024 zal worden ingezet op verdere versterking van het budgetbeheer en de begrotingssystematiek.

## 13-2 begroting

De begroting bevat de te verwachten baten en lasten in 2024.

tabel 13-1: begroting 2024 (€)

	begroting 2024
<b>baten</b>	
bijdrage gemeente Rotterdam	2.239.498
bijdrage gemeente Albrandswaard	41.538
bijdrage gemeente Barendrecht	64.300
bijdrage gemeente Capelle a/d IJssel	111.342
bijdrage gemeente Krimpen a/d IJssel	46.917
bijdrage gemeente Lansingerland	107.906
onttrekking reserves	144.013
<b>totaal baten</b>	<b>2.755.514</b>
<b>lasten</b>	
personeel	2.054.114
inhuur	75.000
overige apparaatlasten	72.300
inkopen en uitbestede werkzaamheden	195.000
interne levering lasten (diensten gemeente Rotterdam)	359.100
overige programmalasten	-
<b>totaal lasten</b>	<b>2.755.514</b>

## 13-3 toelichting op de begroting

### baten

Er is geen uniforme grondslag voor de bijdragen van de gemeenteraden. Ook wettelijk is daarvoor geen norm. De rekenkamer heeft met de regiogemeenten afgesproken dat zij voor 2024 het budget dat in 2022 en 2023 aan de rekenkamer werd toegekend conform de indexatie-systematiek van die gemeente verhogen. Die bedragen zijn nu opgenomen in de begroting. In het verleden ontstonden verschillen tussen de bedragen in de gemeentelijke begrotingen en die van de rekenkamer. Met deze



afpraak is er voor 2024 consistentie tussen de begroting van de rekenkamer en die van de deelnemende regiogemeenten.

In de begroting is een onttrekking aan de reserves opgenomen voor tijdelijke ondersteuning om de bedrijfsvoering verder op orde te brengen.

#### **lasten**

De belangrijkste lasten zijn de personeelskosten. Een verbetering ten opzichte van het verleden is dat de rekenkamer nu werkt met een formatieplan. Hierdoor worden de personeelskosten meerjarig begroot. Op deze manier is ingebouwd dat er budget is om tegenvallers, zoals de noodzaak tot tijdelijke vervanging, op te vangen.

Door de aanpassingen van de dienstverleningsovereenkomsten met de gemeente nemen deze kosten toe. Dit wordt vooral veroorzaakt door overgang van het huurcontract. De inkopen nemen daardoor juist af.



# ***bijlagen***





## **bijlage 1 verslag Functionaris Gegevensbescherming**

### **Verslag van de Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) ten behoeve van de Rekenkamer Rotterdam over het jaar 2023**

In mei 2022 heeft de Rekenkamer Rotterdam ondergetekende aangesteld als externe FG. Binnen de rekenkamer is in 2022 voorts een onderzoeker intern aangesteld als Privacy-Officer. De rekenkamer heeft met de Privacy Officer en onder toezicht van de FG ook in 2023 verschillende acties ondernomen om het privacybeleid uit te voeren en de bescherming van persoonsgegevens te borgen. Het betreft de volgende onderwerpen.

#### ***Privacybeleid***

In 2022 is het privacybeleid bijgewerkt en in mei 2023 is een volledig herziene versie vastgesteld. De aanpassingen in deze herziene versie waren niet van inhoudelijke aard. De formulering van het beleid is taalkundig verbeterd en de rollen van de Privacy Officer en de FG zijn verduidelijkt.

#### ***Verwerkingsregister***

Binnen de rekenkamer is in 2022 voor het verwerkingsregister vanuit de verschillende onderzoeken input geleverd, waarbij is vermeld welke persoonsgegevens voor welk doel worden verwerkt. Deze input is samengevoegd, waardoor er in 2022 één document tot stand is gekomen dat het verwerkingsregister van de rekenkamer vormt. Dit document wordt periodiek gemonitord en bijgehouden door de Privacy Officer en is voor het laatst geactualiseerd en vastgesteld op 15 september 2023.

#### ***Informatiehuishouding***

In 2022 is een bedrijfsvoeringscan uitgevoerd. Daar is onder meer uit naar voren gekomen dat er ten aanzien van de informatiehuishouding verbeterlagen gemaakt moeten worden. Vanuit privacy-perspectief diende onderzocht te worden of persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk en of de toegang tot persoonsgegevens juist is en niet te ruim belegd. In dat kader heeft in november 2022 een bureau brede opruimdag plaatsgevonden binnen de rekenkamer. Dit heeft in 2023 een vervolg gekregen. Bureau Becis Dior heeft een plan van aanpak opgesteld om de informatiehuishouding verder op orde te krijgen. Dat verloopt in vier fasen, waarbij de eerste twee fasen in het derde en vierde kwartaal van 2023 zijn uitgevoerd. Deze fasen hebben betrekking op het actualiseren van de werkprocessen, het opzetten van een mappenstructuur op de netwerkschijf en het daarin plaatsen van de informatie, het onderhouden van het rollenbeheer en het opstellen van werkinstructies en trainingen. Het opruimen van de netwerkschijf is in januari 2024 afgerond.

#### ***Beveiligingsincidenten en datalekken***

Binnen de rekenkamer is een protocol datalekken vastgesteld en wordt sinds 2022 een logboek bijgehouden waarin beveiligingsincidenten en datalekken worden vastgelegd. Er zijn in 2023 zeven beveiligingsincidenten geweest. Deze incidenten zijn opgenomen in het interne logboek beveiligingsincidenten. Het betrof onder meer te ruime autorisaties voor submappen en oude adressenbestanden, ook met privé-mails, telefoonnummers en adressen, zowel van zakelijke contacten als van privépersonen



in een algemeen toegankelijke map. De gegevens uit de algemeen toegankelijke map zijn verwijderd en de autorisaties zijn aangepast, waarmee het beveiligingsrisico is verholpen. Ook ten aanzien van de andere beveiligingsincidenten zijn maatregelen getroffen om de risico's te verhelpen. Alle maatregelen zijn opgenomen in het logboek beveiligingsincidenten Rekenkamer Rotterdam.

Er hebben zich in 2023 twee datalekken voorgedaan bij de Rekenkamer Rotterdam. Deze datalekken werden veroorzaakt doordat een medewerker onterecht toegang had tot een schijf met bestanden met persoonsgegevens van (voormalige) collega's. De betreffende bestanden zijn van de schijf verwijderd en de datalekken zijn opgenomen in het interne logboek datalekken Rekenkamer Rotterdam. De datalekken zijn niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens omdat er door de genomen maatregelen en de omvang en aard van de persoonsgegevens die inzichtelijk waren, geen risico op een inbreuk op de rechten en vrijheden van de betrokken personen aanwezig is.

#### **DPIA's**

Binnen de Rekenkamer Rotterdam zijn in 2023 twee Pre-Data Protection Impact Assessments (DPIA) uitgevoerd. Er is een Pre-DPIA uitgevoerd op de toegankelijkheid in beleid en in de uitvoering van dienstverleningsprocessen. Daaruit is naar voren gekomen dat er voor deze processen een DPIA dient te worden opgesteld omdat het om de verwerking van bijzondere persoonsgegevens gaat van een kwetsbare groep (mensen met een beperking). Deze DPIA is in januari 2024 vastgesteld.

Voorts is een Pre-DPIA uitgevoerd op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het rekenkameronderzoek integriteit binnen de gemeente Rotterdam. Uit deze Pre-DPIA blijkt dat een DPIA niet nodig is. Er worden weliswaar bijzondere persoonsgegevens verwerkt, maar deze verwerking is niet grootschalig. Er is sprake van het voldoen aan slechts één van de negen criteria die zijn opgenomen in het richtsnoer van de Europese toezichthouder over de vraag wanneer een DPIA verplicht is. Het betreft voorts een beperkte verwerking in het kader van een beperkt aantal casusonderzoeken. Voorts zijn er verschillende beheersmaatregelen getroffen. Deze beheersmaatregelen zijn afdoende om de aanwezige risico's te mitigeren.

De Rekenkamer Rotterdam is voornemens over te gaan naar gebruik van Microsoft365, mogelijk in 2024 maar het is niet zeker of dat lukt omdat de rekenkamer daarvoor mede afhankelijk is van derden (ICT-leveranciers). Omdat er al veel DPIA's over Microsoft 365 beschikbaar zijn, is besloten geen DPIA te doen, maar bij de inrichting te zorgen voor goede informatiebeveiliging. De Rijksoverheid heeft al meerdere DPIA's uit laten voeren naar Microsoftdiensten. Op basis daarvan heeft Microsoft ook verschillende aanpassingen gedaan om informatie beter te beveiligen. De rekenkamer kan als gemeentelijke organisatie ook gebruik maken van de overeenkomst tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Microsoft. Daarmee gelden ook de privacyvoorwaarden die het Rijk is overeengekomen met Microsoft.

#### **Onderlinge regeling**

Met organisatie PBLQ (een onafhankelijk adviesbureau voor de publieke sector) is een onderlinge regeling gesloten als bedoeld in artikel 26 AVG. Met PBLQ is op 24 november 2023 de overeenkomst Aanbod PBLQ Klantreizen afgesloten. PBLQ verwerkt persoonsgegevens van betrokkenen in het kader van het onderzoek naar het aanbod klantreizen. Deze persoonsgegevens verwerkt PBLQ voor haar eigen dienstverlening richting de Rekenkamer Rotterdam en de persoonsgegevens worden daarbij niet



doorgegeven aan de rekenkamer. Om die reden is PBLQ een verwerkingsverantwoordelijke en geen verwerker namens de rekenkamer. Omdat de Rekenkamer Rotterdam wel de opdrachtgever is op wiens verzoek het onderzoek door PBLQ wordt uitgevoerd, is de rekenkamer zelf ook als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerkingen aan te merken. Om die reden heeft de Rekenkamer Rotterdam een onderlinge regeling in verband met gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid gesloten, als bedoeld in artikel 26 AVG. Hier zijn de onderlinge afspraken en verantwoordelijkheden vastgelegd.

#### **Overig**

De autorisatiematrix (een overzicht van alle autorisaties van de medewerkers tot bestanden of mappen met persoonsgegevens) zoals dat door verwerker Stepco is geleverd, is kritisch bekeken met als doel te beoordelen of medewerkers alleen toegang hebben tot die persoonsgegevens die zij nodig hebben voor het uitvoeren van de functie. Daar waar de autorisaties te ruim waren toegekend, zijn deze aangepast en de autorisaties bij het verlenen van toegang tot nieuwe mappen, wordt consequent toegepast door deze alleen te verlenen als die autorisatie noodzakelijk is voor de functie.

Er zijn in 2023 geen verzoeken gedaan als bedoeld in hoofdstuk III AVG (rechten van betrokkenen).

In 2023 is een protocol vastgesteld voor de afhandeling van verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo). Persoonsgegevens in openbare documenten worden geanonimiseerd, met uitzondering van namen van personen met een publieke/openbare functie (bijvoorbeeld van een burgemeester of wethouder) als die namen in die hoedanigheid in de stukken worden genoemd.

#### **Blik op 2024**

Voor het jaar 2024 worden geen nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens verwacht of zal daar in het nieuwe jaar anders mee worden omgegaan.

De ingezette verbeterslag ten aanzien van de informatiehuishouding wordt in 2024 voortgezet. In het eerste kwartaal van 2024 zullen voorbereidingen worden getroffen voor het opzetten en herinrichten van een nieuwe mappenstructuur in SharePoint en het vaststellen van de werkprocessen en autorisaties. Daarbij zullen de werkprocessen ten aanzien van gebruik, monitoring en beheer worden ingericht, ook ten aanzien van metadata. Dit staat gepland voor februari 2024. Een training en werkinstructies voor de medewerkers staat voor 27 februari 2024 gepland.

De migratie naar Sharepoint als Document Management Systeem (DMS) vindt naar verwachting in de loop van 2024 plaats.

Er zal in 2024 worden overgegaan naar Microsoft365. De beste optie daarvoor wordt onderzocht.

Als FG ondersteun ik de Rekenkamer Rotterdam ook in 2024 weer graag en ik zie uit naar de voortzetting van de prettige samenwerking.

Arjo Buurma  
Functionaris Gegevensbescherming  
Rekenkamer Rotterdam  
13 februari 2024



## bijlage 2 zelfevaluatietoets kwaliteitshandvest

### goed bestuur; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
onafhankelijkheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• toetsing nevenfuncties, verantwoording in jaarverslag</li><li>• budget via gemeenteraad, eigen bevoegdheid rekenkamer aanwenden budget</li></ul>
deskundigheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• breed scala aan academische disciplines binnen het bureau</li></ul>
integriteit	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• geschenkenregeling</li><li>• gedragscode gemeente Rotterdam</li><li>• ambtseed gemeente Rotterdam</li></ul>
rechtmatigheid	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• verantwoording aan raad in jaarverslag</li><li>• FG voor omgang vertrouwelijke gegevens</li><li>• privacybeleid voldoet aan de AVG</li><li>• beheer personeelsdossiers voldoet aan AVG</li><li>• archivering grotendeels afgerond met behulp van extern bureau</li><li>• wordt gewerkt aan nieuw beleid voor informatiebeveiliging</li><li>• wordt gewerkt aan nieuw inkoopbeleid</li></ul>
doelmatigheid en doeltreffendheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• kwartiermaker bedrijfsvoering aangesteld</li><li>• tijdsmonitoring verbeterd</li><li>• onderzoekshandboek vernieuwd</li><li>• onderzoeksprogrammering vernieuwd</li><li>• selectietoetsen voor onderzoeksprogramma</li></ul>
weloverwogen	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• intercollegiale toetsing binnen het team en door de projectleider, een inhoudelijke toets door de directeur en oplegnotities voor de directeur tbv besluitvorming</li><li>• interne QA-procedure met drie toetsmomenten per onderzoek door onderzoekers die niet bij het project betrokken zijn</li></ul>
transparantie	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• zie 'onderzoeksproces'</li></ul>



organisatie en medewerkers; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
onderzoekersvaardigheden	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• functie eisen academisch niveau</li><li>• casustoets is onderdeel sollicitatieprocedure</li><li>• scholingsbudget beschikbaar</li><li>• intervisie</li><li>• persoonlijk ontwikkelingsplan</li></ul>
integriteit	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• zie 'goed bestuur'</li></ul>
personeelsbeleid gericht op kwaliteit	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• extern advies ingewonnen diversiteit en inclusie</li><li>• planningsgesprekken en POP voor alle medewerkers</li><li>• intervisieprogramma met G4 en provinciale rekenkamers</li></ul>
randvoorwaarden personeelsbeleid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• elke medewerker kan gebruik maken van het scholingsbudget</li><li>• interne trainingen</li><li>• lunchlezingen</li><li>• uitgebreid inwerkprogramma met cursus rekenkameronderzoek</li><li>• lidmaatschap beroepsorganisaties wordt aangemoedigd</li></ul>

programmering; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
onafhankelijke keuzes	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• inbreng onderzoeksstaf</li><li>• selectietoetsen</li><li>• vastgestelde werkwijze onderzoeksprogrammering</li></ul>
in dialoog met de raad	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• anonieme uitvraag naar onderwerpen bij alle raadsleden</li><li>• jaarlijkse sessie raadsleden voor input programmering</li><li>• directeur brengt jaarlijks bezoek aan fracties</li><li>• gemiddeld 1 verzoek om onderzoek per jaar</li><li>• Commissie Rekenkamer Rotterdam (CRR) en begeleidingscommissies dan wel commissies die de rekenkamer als taakveld hebben bij de regiogemeenten</li></ul>
navolgbaarheid keuzes	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• selectietoetsen vastgelegd</li><li>• onderzoeksprogramma openbaar en gepresenteerd aan raad</li><li>• elke onderzoeksopzet naar de raad</li></ul>
bewuste afweging middelen en baten	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• raming vooraf bij elke onderzoeksopzet</li><li>• capaciteitsplanning wordt bepaald in projectleidersoverleg</li><li>• portfoliomanagement verbeterd</li><li>• in voorkomende gevallen wordt eerst een verkenning naar een onderzoeksonderwerp gedaan</li><li>• budgetbeheer nog onvoldoende</li><li>• verbetering contractbeheer</li><li>• formatieplan als basis voor begroting</li></ul>

**onderzoeksproces; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers**

<b>onderwerp handvest</b>	<b>voldoet rekenkamer</b>	<b>toelichting</b>
planmatig onderzoek	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• vooraf vastgestelde onderzoeksopzet</li><li>• normenkader, indien passend bij opzet</li><li>• inzet op onderzoeksteams die in uitvoeringsfase stabiel zijn</li><li>• maandelijks overleg projectteam met directeur op inhoud en proces</li></ul>
methodisch onderzoek	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• onderzoekshandboek vernieuwd en toegankelijk gemaakt</li><li>• vier keer per jaar onderzoekersoverleg waarin methodologische vraagstukken worden besproken</li><li>• drie QA-procedures per onderzoek</li><li>• werkgroep over rekenkamermethodologie met G4 en Randstedelijke Rekenkamer</li><li>• onderzoeksdag voor G4 en Randstedelijke Rekenkamer</li></ul>
transparantie	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• onderzochte ambtelijke organisatie wordt op verschillende momenten tijdens het onderzoek geïnformeerd (voorgesprekken, onderzoeksopzet, voorafgaand aan wederhoor, contacten met vaste ambtelijke aanspreekpunten per onderzoek)</li><li>• contact met griffie over voortgang</li><li>• contact met verantwoordelijk wethouder voorafgaand aan publicatie onderzoeksopzet en bestuurlijk wederhoor</li></ul>
feitelijk wederhoor	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• ambtelijk wederhoor conform verordening</li></ul>
bestuurlijke reactie	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• bestuurlijk wederhoor conform verordening</li></ul>
actieve en zorgvuldige openbaarmaking	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• rapporten zijn openbaar, worden aan raad gestuurd en gepubliceerd op website</li><li>• bij rapport wordt persbericht verspreid</li><li>• vastgestelde communicatiestrategie, inclusief sociale media</li><li>• communicatieadviseur</li></ul>
aanspreekbaarheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• toelichting door directeur van rapport in raadscommissie, inclusief beantwoorden vragen, binnen drie maanden na publicatie</li><li>• rekenkamer biedt toelichting aan ambtelijke organisatie aan</li><li>• vragen vanuit media worden beantwoord binnen redelijke termijn</li></ul>



**onderzoeksproducten; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers**

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
toegankelijkheid	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• structuur rapporten is helder, meestal afgeleid van onderzoeksvragen</li><li>• begrijpelijkheid tekst gecontroleerd door QA-ers</li><li>• gebruik tabellen en figuren</li><li>• weinig gebruik van infographics en beeldtaal; wordt in geïnvesteerd</li><li>• feiten en oordelen strikt gescheiden en expliciet benoemd</li></ul>
betrouwbaarheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• onderzoeksverantwoording in elk rapport</li><li>• voetnoten met bronverwijzing</li><li>• positieve en negatieve bevindingen benoemd</li></ul>
goede onderbouwing	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• koppeling bevindingen aan onderzoeksvragen</li><li>• QA-ers toetsen op adequate onderbouwing van bevindingen</li><li>• conclusies altijd expliciet onderbouwd door bevindingen</li><li>• in rapporten aandacht voor maatschappelijke, bestuurlijke en financiële context van onderwerp</li><li>• oorzaken en verklaringen worden benoemd als deze kunnen worden onderbouwd</li><li>• aanbevelingen sluiten aan op conclusies</li></ul>
bruikbaarheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• focus in aanbevelingen</li><li>• aanbevelingen worden in het rapport zelf toegelicht</li></ul>
andere producten	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• DoeMee-onderzoek NVRP, externe presentaties, vakpublicaties</li></ul>

**effectiviteit; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers**

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
realisering doelstellingen	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• doelstelling is om jaarlijkse onderzoeksprogramma geheel uit te voeren en impact te maken door middel van aanbevelingen, debat daarover en opvolging aanbevelingen door college</li><li>• over afgeronde onderzoeken wordt verantwoording afgelegd in jaarverslag, daarin opgenomen of aanbevelingen zijn overgenomen</li><li>• bij elk rapport nagesprek met ambtelijke organisatie en met wethouder</li><li>• bij elk rapport lichte toets op opvolging aanbevelingen</li><li>• jaarlijks één opvolgingsonderzoek</li></ul>
leercyclus, leren rekenkamer	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• elk onderzoek wordt geëvalueerd en evaluatie wordt besproken in projectleidersoverleg</li><li>• evaluatie met advies projectleiders wordt vastgesteld door directeur</li><li>• verbeterpunten meegenomen in onderzoekshandboek</li></ul>
opvolgingsonderzoek	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• jaarlijks opvolgingsonderzoek</li></ul>

**transparantie; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers**

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
werkwijze	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• verordening rekenkamer en beschrijvingen werkwijze openbaar op website</li><li>• verbetering vindbaarheid op website wordt aan gewerkt</li></ul>
jaarplan	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• onderzoeksprogramma jaarlijks voorafgaand aan jaar gepubliceerd</li><li>• jaarverslag jaarlijks voor 1 april</li><li>• jaarverslag in Q2 besproken in Commissie Rekenkamer Rotterdam</li><li>• onderzoeksprogramma en jaarverslag gepubliceerd op website</li></ul>
openbaarheid	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• alle rapporten openbaar</li><li>• communicatiestrategie</li></ul>
jaarverslag	ja	<ul style="list-style-type: none"><li>• in jaarverslag wordt verslag gedaan over voortgang onderzoeksprogramma en andere voornemens</li><li>• financiële gegevens opgenomen in jaarrekening gemeente</li><li>• jaarverslag rekenkamer bevat financieel verslag op hoofdlijnen</li><li>• gedetailleerde jaarrekening gaat via interne P&amp;C cyclus gemeente</li></ul>

**periodieke evaluatie; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers**

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer	toelichting
periodieke evaluatie	nee	<ul style="list-style-type: none"><li>• verplichting tot periodieke evaluatie vastgelegd in handvest, minimaal één keer in de zes jaar – laatste periodieke evaluatie was in 2014</li><li>• kwaliteitshandvest inclusief evaluatieverplichting wordt herijkt</li></ul>
interne evaluatie	deels	<ul style="list-style-type: none"><li>• zelfevaluatie uitgevoerd in 2021</li><li>• QA-procedure zorgt voor inhoudelijke tegenspraak</li><li>• PVT</li><li>• vanaf 2023 participeren in jaarlijks MTO</li><li>• meting diversiteit en inclusie</li><li>• periodiek overleg bestuurders G4 en Randstedelijke Rekenkamer</li><li>• actieve deelname NVRR gericht op reflectie</li><li>• actief netwerken met andere rekenkamers met regiofunctie</li><li>• halfjaarlijkse evaluatiegesprekken met werkgeverscommissie</li><li>• externe adviseurs ten aanzien van governance rekenkamer</li></ul>
beoordeling interne evaluatie	nee	
externe evaluatie	nee	





### **de rekenkamer**

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in december 1997 de Rekenkamer Rotterdam ingesteld. Sinds 14 juni 2021 is mevrouw dr.ir. Marjolein van Asselt directeur. Zij is door de gemeenteraad voor zes jaar benoemd en beëdigd.

### **doel**

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeentebestuur. Zij doet dat ten behoeve van de gemeenteraad. Met interdisciplinair onderzoek en beleidsevaluatie draagt de rekenkamer bij aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur.

### **onafhankelijk**

De rekenkamer is net als de gemeentelijke Ombudsman onafhankelijk. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Rotterdam. De rekenkamer bepaalt zelf waar ze onderzoek naar doet en heeft vergaande bevoegdheden om informatie te verzamelen. De raad en/of het college van B en W kunnen de rekenkamer wel vragen om onderzoek te doen. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

### **openbaar**

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die de rekenkamer ter behandeling aan de raad aanbiedt. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de conceptrapporten (ambtelijk en bestuurlijk wederhoor). De rapporten worden toegelicht in (commissies van) de gemeenteraad.

### **voor Rotterdam en regio**

Vijf regiogemeenten hebben zich in de loop der jaren aangesloten bij de Rekenkamer Rotterdam, namelijk Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.



**Rekenkamers  
Rotterdam, Albrandswaard,  
Barendrecht, Capelle aan den IJssel,  
Krimpen aan den IJssel en Lansingerland**

Postbus 70012  
3000 KP Rotterdam

telefoon  
010 · 267 22 42

[info@rekenkamer.rotterdam.nl](mailto:info@rekenkamer.rotterdam.nl)  
[www.rekenkamer.rotterdam.nl](http://www.rekenkamer.rotterdam.nl)

*afbeeldingen*  
Google maps, Rekenkamer Rotterdam, Dave Bruggeling  
gemeente Capelle aan den IJssel, Frank de Roo

*basisontwerp*  
[dewerf.com](http://dewerf.com), Zuid-Beijerland

*uitgave*  
Rekenkamer Rotterdam  
maart 2024